

Maaseudun mikroyritysten kattavammat palvelut

Maaseudun mikroyritysten yrityspalveluiden
seurantaryhmän 2. väliraportti

Helsinki 2007

Maaseudun mikroyritysten kattavammat palvelut

Maaseudun mikroyritysten yrityspalveluiden
seurantaryhmän 2. väliraportti

Helsinki 2007

Maa- ja metsätalousministeriölle

Maa- ja metsätalousministeriö asetti nyt raporttinsa luovuttavan maaseudun mikroyritysten yrityspalvelujen seurantar ryhmän 25.8.2005. Työryhmän asettamisen taustalla oli hallituksen yrittäjyyden politiikkaohjelman osa-alueen "alueiden yrittäjyys" -osa-alueella yhden keskeisimmän tavoitteen eli eri hallinnonalojen yhteistyön tehostaminen.

Hallituksen strategia-asiakirjan päivityksessä (7.4.2005) yrittäjyyden politiikkaohjelmaan on kirjattu toimenpide: "Parannetaan maaseudun yrittäjyyden monipuolistumista kehittämällä viranomaiskäytäntöjä, säädöksiä ja palvelujärjestelmää työryhmän (MMM 2005:4) esitysten mukaisesti sekä turvaamalla rahoituksen ja kehittämisspalvelujen alueellinen resursointi koko maassa."

Seurannan kohteena on siis maa- ja metsätalousministeriön aiemmin asettaman työryhmän raportti: Kattavat palvelut maaseudun mikroyrityksille (MMM 2005:4), jossa on kartoitettu maaseudun mikroyritysten yrityspalvelujen ongelmia ja katvealueita sekä eri viranomaisten menettelyjen yhtenäistämistarpeita. Tämä työryhmä teki 19 kehittämisselohdotusta 14.4.2005 maa- ja metsätalousministeri Juha Korkeaajalle luovuttamassaan raportissa.

Politiikkaohjelman kirjausten mukaisesti työryhmän tavoitteena oli tehostaa eri hallinnonalojen yhteistyötä yritystoiminnan edistämiseen liittyvissä toimenpiteissä sekä tehdä tätä varten tarvittavat lainsäädännön valmisteluun liittyvät ehdotukset ja käytännön toimeenpanon muutosehdotukset.

Työryhmän tehtäviksi asetettiin:

- 1) Seurata maaseudun mikroyritysten rahoitustuen ja osaamisen kehittämisspalveluiden viranomaiskäytäntöjen yhdenmukaistamistyöryhmän (MMM 2005:4) esitysten toimeenpanoa.
- 2) Tehdä esitys EAKR:n ja EU:n maaseuturahaston toimenpiteiden yhteensovittamisesta ja työnjaoista yritysrahoituksen osalta ohjelmakautta (2007-2013) koskien.
- 3) Tehdä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseen annetun lain yhteensovittamista koskevia esityksiä uudistuksia valmisteltaessa,
- 4) Valmistella eri yrityspalvelujen yhteensovittamiseen ja työnjakoon liittyviä kysymyksiä maa- ja metsätalousministeriön ja kauppa- ja teollisuusministeriön välillä, tarkoituksena palvella paremmin ja tehokkaammin eri elinkaaren vaiheissa olevien maaseudun yritysten tarpeita.

Työryhmään nimettiin puheenjohtajaksi jaostopäällikkö Sirpa Karjalainen, maa- ja metsätalousministeriöstä ja jäseniksi budjettineuvos Kati Suihkonen valtiovarainministeriöstä, yritysasiainmies Vesa Malila, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK:sta, neuvotteleva virkamies Auli Korhonen, kauppa- ja teollisuusministeriöstä, ylitarkastaja Kari Alanko, kauppa- ja teollisuusministeriöstä, osastopäällikkö Antti-Jussi Oikarinen Etelä-Pohjanmaan TE-keskuksesta, ylitarkastaja Reijo Martikainen maa- ja metsätalousministeriöstä, kehittämisspäällikkö Ismo Partanen Suomen yrittäjistä, yritystutkija Jukka Saarni, Kaakkois-Suomen TE-keskuksesta, tuoteryhmäpäällikkö Hannu Heikkilä ProAgria maaseutukeskusten liitosta, projektikoordinaattori Susanna Saukkonen työministeriöstä. Työministeriön edustajan Susanna Saukkosen tilalla työryhmässä on toiminut 17.3.2006 alkaen ylitarkastaja Natalia Härkin ja edelleen Härkinin tilalla 12.09.2006 alkaen ylitarkastaja Leena Uskelin.

Pysyvänä asiantuntijana on toiminut ylitarkastaja Antti Linna maa- ja metsätalousministeriöstä.

Työryhmän sihteerinä on toiminut ylitarkastaja Markku Alm maa- ja metsätalousministeriöstä.

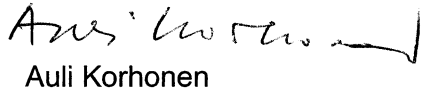
Työryhmä on työnsä aikana kuullut asiantuntijoina teollisuusneuvos Heikki Vesaa kauppa- ja teollisuusministeriöstä, ylitarkastaja Kari Virtasta kauppa- ja teollisuusministeriöstä, kehittämisspäällikkö Kari Välimäkeä Etelä-Pohjanmaan TE-keskuksesta, yritystutkija Pirjo Uusitupaa Uudenmaan TE-keskuksesta, teknologia-asiantuntija Ari Grönroosia Varsinais-Suomen TE-keskuksesta, maatalousneuvos Taina Vesantoa maa- ja metsätalousministeriöstä, ylitarkastaja Mika Anttosta kauppa- ja teollisuusministeriöstä, kehittämisspäällikkö Sirpa Alitaloa kauppa- ja teollisuusministeriöstä ja ylitarkastaja Eerikki Nurmea kauppa- ja teollisuusministeriöstä.

Työryhmä jättää kunnioittavasti muistionsa maa- ja metsätalousministeriölle.

Helsingissä 16. päivänä maaliskuuta 2007.

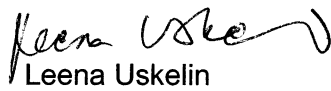
Sirpa Karjalainen

Auli Korhonen

Kati Suihkonen

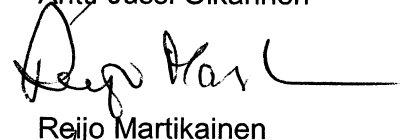
Leena Uskelin

Antti-Jussi Oikarinen

Kari Alanko

Reijo Martikainen

Jsmo Partanen

Vesa Malila

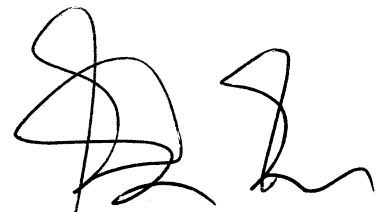
Jukka Saarni

Hannu Heikkilä

Antti Linna

Markku Alm

Tiivistelmä

Seurantaryhmän tarkoituksena on seurata Kattavat palvelut maaseudun mikroyrityksille (MMM 2005:4) raportin esitysten toteutumista ja ennen muuta kehittää ja tehostaa maaseudun mikroyrityksiin kohdistuvien yritystukijärjestelmien, osaamisen kehittämispalveluiden ja eri rahoituslähteiden, kuten EU:n eri rahastojen yhteensovittamiseen liittyviä keskeisiä käytäntöjä, järjestelmien toimeenpanoa sekä eri viranomaisten yhteistyötä kuluvalle rahoituskaudella 2007 - 2013. Tämän raportin loppuun on liitetty yhteenveto näistä edellä mainituista kehittämis ehdotuksista ja niiden toteutumisesta maaliskuuhun 2007 mennessä.

Työryhmän ensimmäisessä väliraportissa 12.06.2006 tehtiin ennen kaikkea esityksiä siitä, miten maaseudun mikroyritysten tukitasoja voidaan yhtenäistää. Vuoden 2006 loppupuoliskolla Suomen esitykset EU-rahoitteisista ohjelmista on valmisteltu ja myös rakennerahasto-ohjelmat on jätetty helmikuussa 2007 komissiolle. Työryhmän toinen väliraportti tarkentaa aiempia esityksiä ja keskittyy eri rahoitusmuotojen yhteensovittukseen ja alueellisen yhteensovituksen menettelyihin.

Alkavalla rahoituskaudella voidaan rahoittaa Euroopan maaseudun kehittämisestä maatalousrahaston tuella annetun asetuksen (1698/2005) mukaisesti maaseutuohjelmassa maaseudun mikroyrityksiä toimialasta riippumatta. LEADER -toimintatavalla voidaan myös rahoittaa näitä samoja maaseudun mikroyrityksiä. Rahoituspäätökset edellä mainituista yritystukihakemuksista tekee TE -keskuksen maaseutuosasto. Järjestelmä perustuu EU:n maaseutuasetukseen (1698/2005) ja Euroopan maaseudun kehittämisrahaston (EMR) rahoittamaan maaseutuohjelmaan Suomessa. Näitä Euroopan yhteisön varoista osarahoitettavia tukia säädellään Suomessa maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetulla lailla (1443/2006) ja myöhemmin annettavalla maaseudun yritystoimintaa koskevalla valtioneuvoston asetuksella.

Muiden maaseudun yritysten, kuten myös mikroyritysten rahoittaminen kuuluu pääosin valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (1336/2006) piiriin. Rahoituspäätökset tämän lain nojalla tekee TE -keskuksen yritysosasto. Myös TEKES:in ja Finnveran rahoitusta voidaan myöntää maaseudun mikroyrityksille. Yritystukijärjestelmää rahoitetaan osin puhtaasti kansallisista varoista, osaksi rahoitus on kytketty Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittamiin alueellisiin tavoiteohjelmiin. Osa yritysten kehittämistoiminnasta rahoitetaan Euroopan sosiaalirahaston (ESR) varoin, jotka työministeriö on ohjannut kauppa- ja teollisuusministeriön käytettäväksi.

Vuonna 2006 päättyneen edellisen rahoituskauden säädösperusta oli varsin yhtenäinen ja kattava. Tällä rahoituskaudella ongelmaksi kuitenkin koettiin maaseudun mikroyritysten yritystoiminnan rahoittamisen eroavuudet tietyillä toimialoilla (esim. palveluala) sekä tapauksissa, joissa yrityksen ei ole katsottu laajentavan toimintaansa riittävästi. Ongelmaksi päättyneellä rahoituskaudella koettiin myös se, että eri rahoittajatahojen menettelytavat rahoitusprosessin eri vaiheissa ovat poikenneet toisistaan.

Maatilalla toimivien mikroyritysten (maaseutuyritysten) tukitaso yhdenmukaistetaan yleisten valtiontukien ehtojen mukaisesti samalle tasolle muiden maaseudun yritysten kanssa. Vain tietyissä harvaan asutuissa 2-tukialueen kunnissa ja 3-tukialueella sekä maataloustuotteiden ensiasteen jalostuksen ja markkinoinnin tuissa alueellisten valtiontukien tasosta poiketaan.

Mikroyritysten tukikelpoisuuden arvioinnin tulisi tapahtua kussakin TE- keskuksessa eri osastojen muodostamassa yhteisessä arviointiryhmässä. Tässä arvioinnissa tulee huomioida myös yrityksen rahoitussuunnitelmaan liittyvien muiden julkisten rahoittajien (esim. Finnvera) näkökulmat ja erikoisvaatimukset tuen myöntämisen ja sallittujen tuen enimmäismäärien suhteen. Tässä menettelyssä päätettäisiin kuhunkin tapaukseen parhaiten soveltuvan rahoituslähteen käyttö ja hakemuksen esittelijän valinta. Kyseiseen menettelyyn tulisi kytkeä myös Leader-toimintatavan mukaisesti rahoitettavat yritystukihakemukset ja toimintaryhmien yritystuista vastaavat toimijat.

Aloittavien yritysten toimintaedellytysten arviointi ja yrityspalvelujen välittäminen tulisi jatkossa toteuttaa Yritys-Suomi uudistusta koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti seudullisten yrityspalveluiden (Seutu-YPP) kautta. Alueellisesti eri toimijoiden tulisi liittyä seudulliset yrityspalvelut kattavaan yhteistyösopimukseen tai toimia tässä sopimuksessa määriteltyjen yhteisten toimintaperiaatteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Tämän asian järjestäminen tulisi myös kuvata alueellisissa ohjelmissa.

Tämän työryhmän esitykset koskevat myös valmisteltavien säädösten, TE-keskuksen osastojen työtapojen ja yritystukien myöntöön liittyvien valintakriteerien yhdenmukaistamista, mikroyritysten rahoituksen kattavuuden parantamista, rahoitusresursseja, seudullisia yrityspalveluita sekä joitakin ongelmallisiksi koettuja toimialakysymyksiä. Ehdotukset tulee huomioida välittömästi kuluvan ohjelmakauden 2007 - 2013 ohjelmiin liittyvien ja vielä valmistelussa olevien lain tasoa alemman asteisten säädösten ja ohjeiden valmistelussa ja lisäksi toteuttaa käytännön yritystukien toimeenpanossa eri rahastojen ohjelmien toimeenpanoa aloitettaessa vuonna 2007.

Sisällysluettelo

1. Maaseudun mikroyritysten rahoituksen tavoitteet 2007 - 2013	6
2. EMR-, EAKR- JA ESR- rahoitus tulevalla rahoituskaudella ja rahoituksen kohdentaminen (2007 - 2013).....	6
2.1. Ohjelmien rahoitus suuralueittain ja painotukset maaseudun yrittäjyyden kannalta	8
2.1.1. EMR-ohjelma	8
2.1.2. EAKR- ohjelma.....	9
2.1.3. ESR-ohjelma	14
3. Työryhmän ehdotukset ja kannanotot	15
4. Yhteenveto työryhmän (MMM 2005:4) ehdotuksista ja niiden toteutuminen	29

1. Maaseudun mikroyritysten rahoituksen tavoitteet 2007 - 2013

- a) EU:n maaseutuasetuksen (1698/2005) tavoitteena on lisätä maa- ja metsätalouden alan kilpailukykyä parantamalla yrittäjien osaamista, alan jalostuksen ja markkinoinnin lisäarvoa, innovaatioiden käyttöönottoa ja tuotteiden laatua. Toimenpiteiden tavoitteena on parantaa maaseudun työllisyyttä ja toimeentuloa mikroyritysten määrää ja kilpailukykyä kasvattamalla.
- b) Kansallisen tason tavoite on aloittavien ja kehittyvien maaseudun mikroyritysten yhtäläiset mahdollisuudet päästä yritysrahoituksen ja yrityspalveluiden piiriin toimialasta riippumatta. Tuet eivät kuitenkaan saa aiheuttaa markkinahäiriöitä. - Rakennerahastorahoitusta kohdennetaan painottaen heikoimmin kehittyneitä harvaan asuttuja alueita (Itä-Suomi ja Pohjois-Suomi) ja toimenpiteitä suunnataan erityisesti näillä alueilla myös maaseudun kehittämiseen.

Maaseudun yritystoimintaa vahvistetaan ja lisätään hyödyntämällä monipuolisesti julkisia yritysrahoituksen, yritysneuvonnan ja yritystoiminnan kehittämisen työvälineitä ja toimintamalleja. Kehittämistyötä tehdään verkostotalouden toimintamalleja hyödyntäen yritysten ja yrittäjyyttä suunnittelevien henkilöiden tarpeiden pohjalta. Hallinnonalojen välistä ja TE-keskusten sisäistä yhteistyötä hyödynnetään voimavarana. Hallinnollisten toimijoiden rajat ja TE-keskusten osastorajat eivät saa jäykistää ja lokeroida toimintaa, vaan toimijoiden välille on rakennettava jatkuva, joustava ja kehittämisorientoitunut yhteistyöverkosto.

- c) Alueellista kehitystä tukevaan yritystoimintaan kohdistuvaa päätöksentekoa TE-keskuksissa vahvistetaan ja kehitetään yhdenmukaisia sekä joustavia menettelyjä asiakkaiden yhdenmukaisen kohtelun ja nopean palvelun varmistamiseksi sekä seudullisten palveluiden kehittämiseksi.

2. EMR-, EAKR- JA ESR- rahoitus tulevalla rahoituskaudella ja rahoituksen kohdentaminen (2007 - 2013)

Ohjelmakaudella 2007-2013 kutakin toimenpideohjelmaa rahoitetaan vain yhdestä rahastosta. Manner-Suomessa toteutetaan kuluvalle ohjelmakaudella seitsemää eri ohjelmaa: Maaseutualueiden kehittämistä ja maatalouden kilpailukykyä toteuttava Euroopan maaseuturahastosta (EMR) rahoitettava Manner-Suomen maaseutuohjelma, Kilpailukykyä ja työllisyyttä koskevaa kansallista koheesiostrategiaa toteuttavat neljä alueellista Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) rahoitettavaa ohjelmaa (Itä-, Etelä-, Pohjois- ja Länsi-Suomi) sekä yksi valtakunnallinen Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) rahoitettava ohjelma, jolla on myös alueelliset osiot. Kansallista elinkeinokalatalouden strategiaa toteuttaa Euroopan kalatalousrahastosta (EKTR) rahoitettava Suomen elinkeinokalatalouden ohjelma. Lisäksi Ahvenanmaan maakuntahallitus vastaa maakunnan itsehallintoaseman mukaisesti kaikkien rahastojen osalta Ahvenanmaata koskevien ohjelmien valmistelusta ja yhteensovituksesta.

Keskushallinnon tasolla maa- ja metsätalousministeriö toimii maaseutuohjelman lisäksi EKTR:sta rahoitettavan elinkeinokalatalouden ohjelman hallintoviranomaisena. Kansallisen koheesiostrategian ja alueellisten kilpailukyky ja työllisyys –ohjelmien (EAKR) valmistelusta vastaa sisäasiainministeriö. Työministeriö vastaa Manner-Suomen ESR-ohjelman valmistelusta. Ohjelmien yhteensovitus varmistetaan laajalla yli hallinnon rajojen tapahtuvalla yhteistyöllä kansallisella ja alueellisella tasolla jo ohjelmia valmisteltaessa.

EMR:n ja kalatalouden alueellisten kehittämistoimien sekä EAKR:n ja ESR:n rakennerahastotoimien koordinoimiseksi ja yhteen sovittamiseksi luodaan keskushallinnon tasolla tehokkaat ja toimivat yhteensovitusmekanismit, jotka otetaan alueellisella tasolla edelleen käyttöön. Keskushallinnon tasolla koordinaatiosta vastaa valtioneuvoston asettama rakennerahastoneuvottelukunta, jolle asiat esittelee EAKR:n osalta sisäasiainministeriö ja ESR:n osalta työministeriö sekä maaseudun ja kalatalouden alueellisten kehittämistoimien osalta maa- ja metsätalousministeriö. Lisäksi kaikille ohjelmille asetetaan laajapohjaiset seurantakomiteat, joissa käsitellään eri ohjelmien tilannetta ja yhteensovituksessa esiin nousevia kysymyksiä.

Alueellisella tasolla eri rahastojen ohjelmien strategisen tason yhteensovitus tapahtuu maakunnittain maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR), jolla on vastuu alueen kehittämistoimien koordinoinnista. Alueellinen TE-keskus on MYR:n jäsen ja MYR:n eri jäsenorganisaatioita edustava sihteeristö valmistelee sille käsittelyyn tuotavat asiat. Kansallisesti rahoitettavien ja maaseuturahaston rahoittamien maaseudun kehittämistoimien osalta alueellisten strategisten tavoitteiden, valintakriteerien ja painotusten asettaminen sekä alueellisten ja paikallisten toimien yhteensovitus tapahtuu pääasiassa MYR:n asettamassa alueellisessa maaseutujaostossa tai vastaavassa koko ohjelmakaudeksi nimettävässä toimielimessä. Ohjelman seurantakomiteassa hyväksyttävien alueellisten valintakriteerien tulee olla yhdenmukaisia ohjelmassa asetettavien ja kansallisiin säädöksiin sisältyvien kansallisten kriteerien kanssa. Tämän toimielimen työhön osallistuvat alueen maakuntaliitot ja muut asianomaiset alueviranomaiset sekä kansalaisjärjestöjen kuten Leader-toimintaryhmien ja ympäristö- ja tasa-arvoa edistävien järjestöjen samoin kuin yrittäjien, viljelijöiden sekä muiden kehittämistyöhön osallistuvien tahojen edustajia.

Maaseutualueiden määrittely maaseutuohjelmassa

Tulevan kauden Manner-Suomen maaseutuohjelma pohjautuu edelleen maaseututypologian mukaiseen maaseudun kolmijakoon, joka on ajantasaistettu vuoden 2006 aikana. Kolmijako kaupunkien läheiseen, ydin- ja harvaan asuttuun maaseutuun toimii ohjelman seurannan perustana. Suurimmat kunnat ja kaupungit luokitellaan eri tasoille ohjelman toimeenpanon kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Ohjelman painopiste on ydin- ja harvaan asutun maaseudun yritystoiminnan kehittämisessä. Kaupunkien läheisellä maaseudulla yritysrahoitusta ja muita tukitoimia on saatavilla muutoinkin helpommin.

Koko maan kattavan maaseudun kehittämisohjelman rahoitus kohdennetaan alueille TE-keskusten kautta. Ohjelman varojen vuosittainen ja alueellinen jako perustuu moniin eri kriteereihin. Pääkriteerinä on maaseutualueiden väestömäärä ja lisäkriteereinä esim. maatilojen, maaseutuyritysten ja toimintaryhmien määrä alueella. Ohjelman mukaisesti kaikki asukasluvultaan yli 23 000 asukkaan kuntien keskusta-alueet voidaan määritellä alueiksi, joille EMR:n mukaista yritysrahoitusta ei suunnata. Nämä edellä mainitut ulkopuolelle rajattavat alueet määritellään tarkemmin TE-keskusten laatimissa alueellisissa maaseudun kehittämisohjelmissa.

2.1. Ohjelmien rahoitus suuralueittain ja painotukset maaseudun yrittäjyyden kannalta

Rakennerahastotoimenpiteisiin on käytettävissä kaikkiaan 1,589 mrd euroa (summa ei sisällä Ahvenanmaan osuutta), josta EAKR varoja on yhteensä 974 MEUR ja ESR varoja 615 MEUR. Perusrahoituksesta EAKR:n ja ESR:n osuudet ovat yhtä suuret (EAKR 50% ja ESR 50 %), mutta Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutukseen perustuvan erityisrahoituksen ollessa EAKR rahoitusta (35 €/asukas) käytännössä EAKR -ohjelman osuus kokonaisrahoituskehiksestä on noin 60 % ja ESR -ohjelman osuus noin 40 %.

Alueellisten varojen kohdentuminen eri hallinnonaloille tapahtuu vuosittain maakunnan yhteistyöasiakirjan valmistelun yhteydessä, joten koko kauden rahoituksen osalta yritysrahoituksen osuutta ei pystytä arvioimaan kuin ohjelmien toimintalinjojen tasolla.

Yritysrahoitukseen kohdentuvat EAKR -ohjelmien linjat 1 ja 2. Toimintalinja 1 sisältää suoraan yrityksiin kohdistuvia toimia. Toimenpiteet painottuvat pk-yritysten kehittämiseen ja naisyrittäjyyden edistämiseen. Toimintalinjassa 2 edistetään yritystoiminnan edellytyksiä.

ESR-ohjelman valtakunnallista ja alueellista kohdentumista seurataan vuosittain. Työministeriö jakaa osan ESR varoista käytettäväksi eri hallinnonaloilla. Kauppa ja teollisuusministeriölle ohjattu yritystoiminnan edistämiseen käytettävissä oleva ESR-rahoitus on kuluvalle ohjelmakaudella 47,3 miljoonaa euroa.

2.1.1. EMR-ohjelma

EMR -ohjelmassa yritysrahoitukseen kohdentuu varoja yritysten investointi- ja kehittämishankkeisiin toimintalinjalla 1; maataloustuotteiden 1 -asteen jalostus ja markkinointi pk-yrityksissä, puuala sekä bioenergia sekä näihin toimialoihin liittyvä innovatiivinen yhteistyö tutkimuksen kanssa toimenpiteessä 124.

Toimintalinjalla 3 rahoitetaan maaseutuyrityksiä, jotka monipuolistavat toimintaansa maatalouden ulkopuolelle (toimenpide 311). Lisäksi tästä toimintalinjasta rahoitetaan maaseudun mikroyritysten perustamiseen ja laajentamiseen liittyviä investointeja ja kehittämistoimia (toimenpide 312) sekä erityisesti matkailualaa (toimenpide 313) ja seudullisten palveluiden tarjontaa.

Toimintalinjalla 4 paikalliset toimintaryhmät voivat oman kehüksensä puitteissa ohjata rahoitusta muiden toimintalinjojen toimenpiteiden mukaisesti erityisesti alkavien pienten mikroyritysten toimintaan ja paikalliseen yritystoiminnan kehittämiseen.

TE-keskusten käytettävissä oleva yhteenlaskettu alueellisten toimenpiteiden julkinen rahoitus (EMR+valtio) on yhteensä 560 miljoonaa euroa, josta noin 280 miljoonaa euroa arvioidaan kohdistuvan yritysrahoitukseen. Lisäksi paikallisten toimintaryhmien (Leader toimintatapa) julkinen rahoituskiintiö on yhteensä 242 miljoonaa euroa, josta noin 70 miljoonaa arvioidaan kohdistuvan yritysrahoitukseen. Kaikkiaan maaseutuohjelman kautta olisi

siten yritysrahoitukseen käytettävissä julkista rahoitusta noin 350 miljoonaa euroa alkavalla ohjelmakaudella.

Oheisessa alla olevassa taulukossa 1 on kuvattu suuralueittain maaseutuohjelman mukainen julkinen rahoitus kuluvalle ohjelmakaudella 2007 - 2013. Ohjelman kokonaisrahoituksesta osa kohdistetaan yritystoiminnan rahoittamiseen, samoin paikalliset toimintaryhmät (Leader toimintatapa) voivat osoittaa osan rahoituskehyksestään yritystoiminnan rahoittamiseen. Manner-Suomen maaseutuohjelman toimintalinjojen 1 ja 3 julkisen rahoituksen osuus on kuvattu alla taulukossa 1.

Taulukko 1. Manner-Suomen maaseutuohjelman mukainen julkinen rahoitus suuralueittain toimintalinjoissa 1 ja 3.

Suuralue	2007- 2013 kehys ilman toimintaryhmä- rahoitusta
ETELÄ-SUOMI	129 800 000
LÄNSI-SUOMI	195 700 000
POHJOIS-SUOMI	105 400 000
ITÄ-SUOMI	129 100 000
YHTEENSÄ	560 000 000

2.1.2. EAKR- ohjelma

Ohjelmakaudella 2007 – 2013 koko Suomi kuuluu alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -ta-voitteeseen. EAKR-tuki suunnataan neljän suuralueittaisen ohjelman kautta eli Itä-, Pohjois-, Etelä- ja Länsi-Suomeen laaditaan omat ohjelmat. ESR-tuki kootaan yhden ohjelman alle, johon sisältyy valtakunnallinen sekä neljä suuralueittaista osiota. Eri alueiden ohjelmat pohjautuvat Suomen rakennerahastostrategiaan (Kartta 1).

Valtioneuvosto hyväksyi 1.2.2007 Suomen kansallisen rakennerahastostrategian sekä siihen liittyvät suuralueittaiset EAKR-ohjelmat ja ESR-ohjelman ohjelmakaudelle 2007 – 2013.

EU-ohjelmien kokonaispotti ohjelmakaudelle 2007 – 2013 on 6,1 miljardia euroa. EU-tuen osuus on 1,7 miljardia euroa. Valtio ja kunnat satsaavat hankkeisiin 2 miljardia euroa. Eri-tyisesti yritysten toteuttamissa hankkeissa mukana on aina myös yksityistä rahoitusta.

EAKR-ohjelmiin käytetään 4,2 miljardia euroa, josta EU-tuen osuus on noin 1,1 miljardia euroa ja valtion sekä kuntien osuus 1,2 miljardia euroa. ESR-ohjelman kokonaisrahoitus on 1,8 miljardia euroa, josta EU-tukea on 0,6 miljardia euroa ja valtion ja kuntien osuus 0,8 miljardia euroa. ESR-ohjelmasta puolet toteutetaan valtakunnallisesti ja puolet alueellisesti. ESR-ohjelman valtakunnallinen osio kattaa koko maan lukuun ottamatta Itä-Suomea.

KTM:n hallinnonalalla EU-tukea myöntävät TE -keskusten yritysosastot, Finnvera Oyj aluekonttoreineen sekä Tekes. Yritysten kehittämiseen ovat käytössä monipuoliset rahoitus- ja kehittämisinstrumentit. EAKR-rahoitusvälineinä käytetään yritysten kehittämisavus-

tusta, toimintaympäristön kehittämisavustusta, T&K-tukea sekä Finnveran lainoja, takauksia ja pääomasijoituksia. Lisäksi myönnetään energiatukea mm. uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseen.

Valtaosa EAKR-tuesta yritysten, innovaatioiden ja osaamisen edistämiseen, ESR-tuella kehitetään pk-yritysten liiketoimintaosaamista ja yrityspalveluja

EU-ohjelmat ovat yksi keskeinen väline edistettäessä EU-alueen kasvua ja työllisyyttä. EU-tuesta 75 % tulee käyttää Lissabonin strategian tavoitteiden mukaisesti kasvun ja työllisyyden parantamiseen. Yritysten ja yritystoiminnan kilpailukyky ja kasvu, innovaatiot ja osaaminen ovat keskeisimpiä teemoja tukea suunnattaessa.

Panostuksia suunnataan entistä vahvemmin yritysten aloittamis- ja murrosvaiheisiin sekä palvelualoille. Lisäksi rahoitusta suunnataan hankkeisiin, joilla edistetään osaamis- ja innovaatiotoimintaa sekä vahvistetaan niitä koskevia rakenteita ja klustereita. Tavoitteena on edistää suomalaisten toimijoiden valmiuksia osallistua jatkossa entistä enemmän EU:n laajuisiin innovaatio- ja T&K -hankkeisiin.

KTM:n hallinnonalan valtakunnallisissa ESR-kärkihankkeissa kehitetään pk-yritysten liiketoimintaa. Toinen painopistealue on yrityspalveluiden kehittäminen mm. osallistumalla Yritys-Suomi -palvelu-uudistuksen kehittämishankkeisiin. ESR-ohjelman alueelliset osiot ja EAKR-ohjelmat tukevat toistensa toteutusta.

Kohderyhmänä ovat erityisesti innovatiiviset aloittavat yritykset, kasvuhaluiset ja –kykyiset yritykset sekä toimintansa murrosvaiheessa olevat yritykset.

Alueet ovat määritelleet omat tavoitteet ja painopisteet

Itä-Suomen ohjelman tavoitteena on mm. uusien yritysten perustamisen, kansainvälistymisen ja rahoitusjärjestelyjen edistäminen sekä yritysten kehittämishankkeiden tukeminen. Uusia kasvualoja haetaan alueen korkeatasoiseen osaamiseen perustuen mm. ympäristöteknologiasta, informaatioteknologiasta, hyvinvointiteknologiasta ja biotekniikasta. Lisäksi ohjelmassa keskitytään mm. teknologian ja osaamisen siirron ja tuotekehityspalveluiden vahvistamiseen, verkottumiseen ja yhteistyömalleihin sekä innovaatioympäristöjen ja osaamiskeskusten vahvistamiseen. Tämän lisäksi tuetaan mm. metsä-, ICT-, metalli-, elintarviketeknologia- ja hyvinvointialoja.

Itä-Suomen muodostavat Etelä-Savon, Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnat. Itä-Suomessa asui vuoden 2005 lopussa n. 664 000 ihmistä. Alueen pinta-ala on 85 200 km² ja keskimääräinen asukastiheys vain 7,8 / km² (Kartta 1).

Itä-Suomen kilpailukyky ja työllisyys -ohjelman rahoitus Euroopan aluekehitysrahastosta on ohjelmakaudella yhteensä 366 milj. euroa. Itä-Suomen EAKR-rahoituksen voimakkaasti alenevaa profiilia loivennetaan kansallisella (valtion ja kuntien) rahoituksella niin, että ohjelmakauden ensimmäisenä vuonna (2007) EAKR:n osuus on 59,4 % julkisesta rahoituksesta. Sen jälkeen EAKR:n osuus alenee ja kansallisen rahoituksen osuus kasvaa. Koko kaudella 2007–2013 EAKR:n osuus julkisesta rahoituksesta on 50%. Tuki-intensiteetti on 78,6 euroa/vuosi/asukas.

Pohjois-Suomen ohjelmassa keskitytään mm. yritysten kansainvälistymisen ja liiketoimintojen uudistamisen ja vahvistamisen edistämiseen, kasvua edistäviin investointeihin, ekotehokkuuden lisäämiseen, T&K -toiminnan edistämiseen, innovaatioiden tuotteistamiseen ja kaupallistamiseen sekä uusiutuvien energiamuotojen käyttökoneologian kehittämiseen. Ohjelmassa tuetaan myös mm. hankkeita, joilla kehitetään teknologian ennakoitua, yrityspuistoja, työpaikkakeskittymiä sekä yrityshautomoja, edistetään teknologiasiirtoja sekä vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja tutkimuslaitosten yhteistyöverkostoja.

Pohjois-Suomen ohjelma-alue sisältää kolme maakuntaa: Keski-Pohjanmaa, Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa. Väkiluku oli vuoden 2005 lopussa 634 502 ja keskimääräinen asukastiheys vain 4,7 asukasta neliökilometrillä. Alueen maapinta-ala on 133 580 neliökilometriä, mikä on 44 prosenttia Suomen pinta-alasta.

Pohjois-Suomen kilpailukyky ja työllisyys -ohjelman rahoitus Euroopan aluekehitysrahastosta on ohjelmakaudella yhteensä 311 milj. euroa. Rahoitettavissa toimissa EU-rahamuosuus on enintään 50 % julkisesta rahoituksesta. Ohjelman toteutuksessa rahoitusta suunnataan Pohjois-Suomessa liittymissopimuksen mukaisille tavoite 6 -alueille noin 60 % ja muille alueille noin 40 %. Tuki-intensiteetti on tavoite 6 -alueilla 122 euroa/vuosi/asukas ja muilla alueilla 62 euroa/vuosi/asukas.

Etelä-Suomen ohjelmassa keskitytään mm. pk-yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen, yritysuskannan uusiutumiseen, yritysverkostojen ja innovaatiotoiminnan kasvuun sekä innovaatioiden tuotteistamiseen, tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen, liiketoimintaosaamisen vahvistamiseen sekä uusiutuvien energialähteiden käytön edistämistä. Keskeistä on lisäksi mm. innovaatiotoimijoiden sekä pk-yritysten yhteistyön ja verkottumisen tukeminen, yrityshautomoiden kehittäminen sekä T&K -toiminnan lisääminen. Myös palvelutuotannon kehittäminen on yksi painopisteistä.

Etelä-Suomen alueellinen kilpailukyky ja työllisyys-tavoitteen EAKR- toimenpideohjelma kattaa Varsinais-Suomen, Hämeen, Päijät-Hämeen, Uudenmaan, Itä-Uudenmaan, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat. Ohjelma-alueen väkiluku vuonna 2005 oli 2,6 miljoonaa, josta Uudenmaan osuus on 52 %. Etelä-Suomen EAKR-ohjelman rahoituksesta suunnataan 67 % kansallisessa päätöksenteossa määritellyille haasteellisimmille alueille, joita ovat Etelä-Karjalan, Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen maakunnat kokonaisuudessaan sekä Kanta-Hämeestä Riihimäen ja Forssan seutukunnat sekä Varsinais-Suomesta Loimaan ja Vakka-Suomen seutukunnat. Lisäksi haasteellisimpiin alueisiin lasketaan Varsinais-Suomen, Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnista saaristolain mukaiset varsinaiset saaristokunnat sekä valtioneuvoston asetuksen (1211/2004) mukaiset kuntien saaristosat. Haasteellisimmilla alueilla asuu n. 26 % koko ohjelma-alueen väestöstä.

Julkisesta rahoituksesta EAKR:n osuus on 40 % (138,1 milj. euroa). Rahoituksesta (pl. tekninen tuki) 67 % suunnataan haasteellisimmille alueille, 28 % suuralueteemoihin ja 5 % suurkaupungeille (pääkaupunkiseutuja Turun seutu). Haasteellisimmilla alueilla EAKR-rahoituksen tuki-intensiteetti on 19 euroa/as./v. Suuralueteemojen rahoitusosuudesta varataan 3 prosenttiyksikköä mahdollisiin äkillisiin rakennemuutosongelmiin.

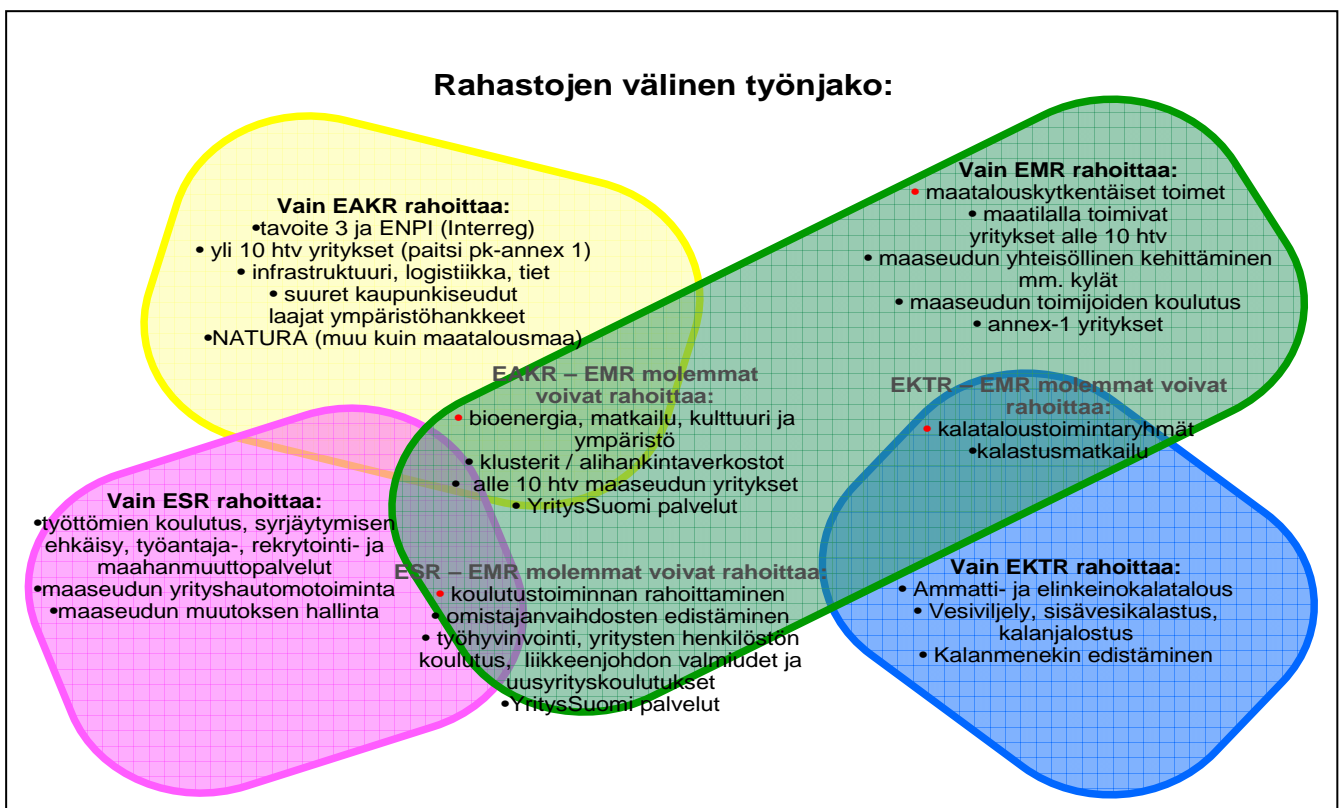
Länsi-Suomessa painopisteinä ovat mm. innovaatioiden kehittäminen, pk-yritysten rahoituksen ja palveluiden parantaminen sekä yritysverkostojen, yritysklustereiden ja kansainvälistymisen edistäminen sekä uusiutuvien energialähteiden käytön edistäminen. Lisäksi rahoitetaan mm. tutkimus- ja tuotekehitystä sekä innovaatiopolitiikan, laajojen yhteistyöverkostojen ja hyvinvointipalvelujen kehittämistä. Myös luonnonvarojen hallitun käytön

edistäminen sekä logistiikkapalveluiden, tietoliikenteen ja matkailun kehittäminen on mahdollista.

Länsi-Suomen ohjelma-alueeseen kuuluvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Satakunnan maakunnat. Ohjelma-alueen väkiluku oli vuonna 2005 yhteensä 1,334 miljoonaa asukasta. Ohjelma-alueen seutukunnista on kansallisessa päätöksenteossa määritelty haasteellisimmiksi alueiksi kaikki muut paitsi Tampereen, Vaasan, Pietarsaaren ja Seinäjoen seutukunnat. Haasteellisimpien alueiden väestöosuus on 61 % koko ohjelma-alueen väestömäärästä. Haasteellisimpiin alueisiin kuuluu erityisalueena Saarijärvi-Viitasaaren seutukunta, jonka tukitaso vastaa nykyisenä tavoite 1 –alueena tulevan kauden Pohjois-Suomen korkeampaa tukitasoa.

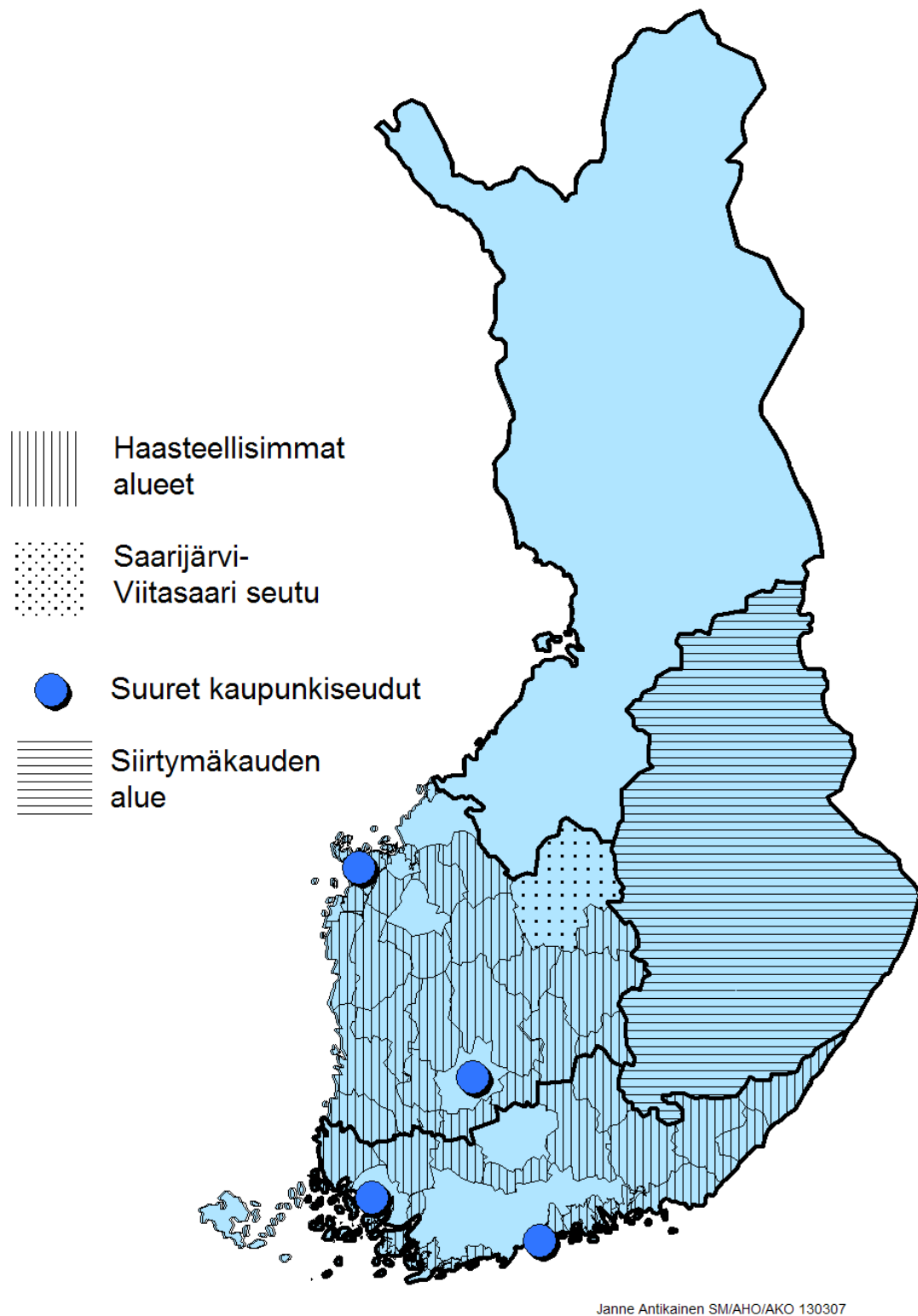
Länsi-Suomen EAKR-rahoituksesta (yhteensä 159,4 miljoonaa euroa) suunnataan 67 % haasteellisimmille alueille, 28 % suuralueteemoihin ja 5 prosenttia suurten kaupunkiseutujen kehittämiseen Tampereen ja Vaasan seuduille. Suuralueteemojen rahoitusosuudesta varataan 3 prosenttiyksikköä mahdollisiin äkillisiin rakennemuutosongelmiin. Haasteellisimpien alueiden keskimääräinen tuki-intensiteetti on 19 euroa/asukas/vuosi (Saarijärvi-Viitasaaren seudulla 122 euroa/asukas/vuosi).

Rahastojen välien työnjako on kuvattuna kaaviossa 1 alla. Alueiden kilpailukyky ja työllisyystavoite sekä Etelä- ja Länsi-Suomen haasteelliset alueet on kuvattuna alla olevassa kartassa 1. Rakennerahastojen julkinen rahoitus on kuvattuna taulukossa 2.

Kaavio 1. Rahastojen välinen työnjako

Rakennerahasto-ohjelmien rahoitus 2007-2013

Kartta 1. Alueiden kilpailukyky ja työllisyystavoite sekä Etelä- ja Länsi-Suomen haasteelliset alueet.

Taulukko 2. Rakennerahasto-ohjelmien julkinen rahoitus ohjelmakaudella 2007-2013

ALUEELLINEN KILPAILUKYKY JA TYÖLLISYYS - TAVOITE	Rahasto	EU yhteensä	Kansallinen julkinen rahoitus	Julkinen rahoitus yhteensä 2007-2013
Etelä-Suomen toimenpideohjelma	EAKR	138	207	345
Länsi-Suomen toimenpideohjelma	EAKR	159	239	398
Itä-Suomen toimenpideohjelma	EAKR	366	365	731
Pohjois-Suomen toimenpideohjelma	EAKR	311	311	622
Ahvenanmaan toimenpideohjelma	EAKR	3	3	6
Manner-Suomen ESR - toimenpideohjelma	ESR	615	799	1 414
- Valtakunnallinen osio	ESR	218	327	545
- Itä-Suomen osio	ESR	179	181	360
- Pohjois-Suomen osio	ESR	69	69	138
- Etelä-Suomen osio	ESR	69	104	173
- Länsi-Suomen osio	ESR	80	119	199
Ahvenanmaan ESR - toimenpideohjelma	ESR	3	3	6
Euroopan alueellinen yhteistyötavoite ja ENPI	EAKR	120	83	203
Rahastot yhteensä	EAKR+ESR	1 716	2 010	3 726
EAKR yhteensä	EAKR	1 098	1 209	2 307
ESR yhteensä	ESR	618	801	1 419

2.1.3. ESR-ohjelma

ESR toimenpideohjelmien valmistelusta ja ohjeistuksesta vastaa työministeriö yhdessä suuralueiden TE-keskusten ja maakunnan liittojen kanssa.

699 euroa) ja ESR-ohjelman suuralueittaisten painopisteiden toteutukseen 50 prosenttia (217825699 euroa) pois lukien Itä-Suomi (179787114 euroa), jonka siirtymäkauden rahoitus tulee kohdentaa kokonaisuudessaan Itä-Suomeen. Ministeriön harkinnan mukaan valtakunnallista osuutta voidaan ohjelmakauden kuluessa kohdentaa myös alueosioon.

Manner-Suomen ESR-ohjelman määrärahojen jakaantuminen ohjelman eri osioihin kaudella 2007-2013 on määritelty taulukossa 3.

Taulukko 3. Manner-Suomen ESR-ohjelman EU-rahoitus 2007-2013, €

ESR-ohjelma	
Valtakunnallinen	217 825 699
Alueosiot, josta	
Etelä-Suomi	69 031 559
Länsi-Suomi	79 687 925
Pohjois-Suomi	69 106 215
Itä-Suomi	179 787 114
YHTEENSÄ	615 438 512

3. Työryhmän ehdotukset ja kannanotot

EAKR ja ESR ohjelman toimenpiteet suhteessa maaseutuohjelmaan

Maaseutuohjelman painotukset tukevat kansallisista lähtökohdista lähtien niitä avainalueita, jotka tuottavat eniten lisäarvoa myös yhteisön strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Erityisesti maaseutuohjelman toimintalinjoilla 1 ja 3 toteutetaan Lissabonin uudistetun strategian ja sitä toteuttavan kansallisen toimeenpano-ohjelman mukaisesti maaseutualueiden kasvua ja työllisyyttä tukevia toimenpiteitä. Göteborgin tavoitteiden mukaista kestävä kehityksen periaatetta sovelletaan kattavasti ohjelmaa toteutettaessa. Pääpaino kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa on ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen kohdistettavilla toimenpiteillä toimintalinjalla 2.

Ohjelmakaudella 2007-2013 kutakin toimenpideohjelmia rahoitetaan vain yhdestä rahastosta. Maaseutuohjelman lisäksi Manner-Suomessa on kuusi muuta ohjelmaa: Kilpailukykyä ja työllisyyttä koskevaa kansallista koheesiostrategiaa toteuttavat neljä alueellista Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) rahoitettavaa ohjelmaa (Itä-, Etelä-, Pohjois- ja Länsi-Suomi) sekä yksi valtakunnallinen Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) rahoitettava ohjelma, jolla on myös alueelliset osiot. Kansallista elinkeinokalatalouden strategiaa toteuttaa Euroopan kalatalousrahastosta (EKTR) rahoitettava Suomen elinkeinokalatalouden ohjelma. Ahvenanmaan maakuntahallitus vastaa maakunnan itsehallintoaseman mukaisesti kaikkien rahastojen osalta Ahvenanmaata koskevien ohjelmien valmistelusta ja yhteensovituksesta.

Keskushallinnon tasolla maa- ja metsätalousministeriö toimii maaseutuohjelman lisäksi EKTR:sta rahoitettavan elinkeinokalatalouden ohjelman hallintoviranomaisena. Kansallisen koheesiostrategian ja alueellisten kilpailukyky ja työllisyys –ohjelmien (EAKR) valmistelusta vastaa sisäasiainministeriö. Työministeriö vastaa Manner-Suomen ESR-ohjelman valmistelusta. Ohjelmien yhteensovitus varmistetaan laajalla yli hallinnon rajojen tapahtuvalla yhteistyöllä kansallisella ja alueellisella tasolla jo ohjelmia valmisteltaessa.

Maaseudun ja kalatalouden alueellisten kehittämistoimien sekä EAKR:n ja ESR:n rakennerahastotoimien koordinoimiseksi ja yhteen sovittamiseksi luodaan keskushallinnon tasolla ja otetaan alueellisella tasolla edelleen käyttöön tehokkaat ja toimivat yhteensovitusmekanismit. Keskushallinnon tasolla koordinaatiosta vastaa valtioneuvoston asettama rakennerahastoneuvottelukunta, jolle asiat esittelee EAKR:n osalta sisäasiainministeriö ja ESR:n osalta työministeriö sekä maaseudun ja kalatalouden alueellisten kehittämistoimien osalta maa- ja metsätalousministeriö. Lisäksi kaikille ohjelmille asetetaan laajat seurantakomiteat, joissa myös käsitellään eri ohjelmien tilannetta ja yhteensovituksessa esiin nousevia kysymyksiä.

Alueellisella tasolla eri rahastojen ohjelmien strategisen tason yhteensovitus tapahtuu maakunnittain maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR), jolla on vastuu alueen kehittämistoimien koordinoinnista. Alueen TE-keskus on MYR:n jäsen ja MYR:n eri jäsenorganisaatioita edustava sihteeristö valmistelee sille käsittelyyn tuotavat asiat. Kansallisten ja maaseutuohjelmasta rahoitettavien maaseudun kehittämistoimien osalta alueellisten strategisten tavoitteiden, valintakriteerien ja painotusten asettaminen sekä alueellisten ja paikallisten toimien yhteensovitus tapahtuu pääasiassa MYR:n asettamassa alueellisessa maaseutuajaostossa tai vastaavassa koko ohjelmakaudeksi nimettävässä toimielimessä. Ohjel-

man seurantakomiteassa hyväksyttävien alueellisten valintakriteerien tulee olla yhdenmukaisia ohjelmassa asetettavien ja kansallisiin säädöksiin sisältyvien kansallisten kriteerien kanssa. Tämän toimielimen työhön osallistuvat alueen maakuntaliitot ja muut asianomaiset alueviranomaiset sekä kansalaisjärjestöjen kuten paikallisten toimintaryhmien ja ympäristö- ja tasa-arvoa edistävien järjestöjen samoin kuin yrittäjien, viljelijöiden sekä muiden kehittämistyöhön osallistuvien tahojen edustajia.

Rakennerahastojen (EAKR ja ESR) ja Euroopan kalatalouden rahaston (EKTR) ohjelmiin sisältyy viittauksia yhteisiin kehitettäviin toimialoihin tai maaseudun kehittämistoimiin, joiden rahoituksen osalta eri rahastojen välinen työnjako esitetään ohjelma-asiakirjoissa ja kansallisissa säädöksissä. Mikäli työnjakoa ei ole esitetty esimerkiksi toimialakohtaisesti rahoituksen painopisteistä, valintakriteereistä ja työnjaosta sovitaan alueellisella tasolla asianomaisissa alueellisissa suunnitelmissa. Alueellisella tasolla työnjako ja menettelyt määritetään toimivaltaisten viranomaisten keskinäisillä neuvotteluilla ja kirjallisesti tehtävillä sopimuksilla eri toimijoiden välillä tuenhakijoiden tasavertaisuuden varmistamiseksi ja päällekkäisen rahoituksen ehkäisemiseksi.

Maantieteellisesti maaseutuohjelman rahoitus painottuu harvaan asutulle ja ydinmaaseudulle. Rahoitus kohdistuu maaseudun mikroyritysten osalta yhteisiin toimialoihin, kuten matkailu, bioenergian tuotanto ja palveluala sekä kulttuuri- ja ympäristötoimet. Näiden osalta ohjelmien mukainen työnjako on seuraava:

Vain maaseutuohjelmasta rahoitetaan elintarvikkeiden ensimmäisen asteen jalostukseen liittyviä investointeja pk-yrityksissä ja sitä pienemmissä yrityksissä. Maaseuturahaston toimilla voidaan rahoittaa toimialarajoituksetta investointeja kaikissa maatalan yhteydessä toimivissa mikroyrityksissä. Muut rahastot eivät pääsääntöisesti rahoita maatilalla toimivaa yritystoimintaa. Maatilojen ulkopuolella mikroyritysten perustaminen ja kehittäminen kohdistuu maaseutualueille siten, että alueellisella tasolla rajataan ulos ohjelmasta ne suurimpien kaupunkien kaupunkimaiset keskusta-alueet, joille maaseuturahaston yritysrahoitusta ei lainkaan kohdisteta. Erityisesti Länsi- ja Etelä-Suomen suuralueilla maaseuturahaston toimia on rajoitettu myös kaupunkien läheisellä maaseudulla.

Alueelliset kilpailukyky- ja työllisyysohjelmat (EAKR) sisältävät yritysten kehittämistoimia, jotka suuntautuvat kaupunkialueille ja maaseudulla mikroyritystä suurempiin yrityksiin, kasvuyrityksiin sekä muihin kuin maataloustuotteiden ensiasteen jalostajiin. EAKR:n rahoitusta suunnataan mikroyrityksistä lähinnä sellaisille yrityksille,

- joiden potentiaaliset markkinat ovat paikallisia markkinoita (kunta, seutukunta, maakunta) laajemmat;
- joilla on edellytyksiä vientimarkkinoille (oma suora vienti tai vienti esim. alihankkijana osana verkostoa) tai jotka jo ovat vientiyrityksiä;
- erityisen osaamisintensiivisille tuotannollisille ja palveluyrityksille;
- innovatiivista teknologiaa hyödyntäville ja kehittäville tuotannollisille ja palveluyrityksille;
- osana teknologiayritysten ja/tai vientiyritysten verkostoa toimiville ja sellaisiksi pyrkiville yrityksille; sekä
- yrityksille, jotka ovat selkeästi kasvamassa tai realistisesti tavoittelevat kasvua mikroyrityskokoa suuremmaksi eli vähintään 10 henkilöä työllistäväksi yritykseksi.

Maaseutuohjelmasta voidaan pääsääntöisesti rahoittaa ilman toimialarajoituksia kaikkia mikroyrityksiä. Sosiaali- ja terveysalan palveluihin liittyvä yritystoiminta laajenee tällä ohjelmakaudella ja se avaa mahdollisuuksia luoda kestäviä työpaikkoja erityisesti maaseu-

dulle. Alueelliset kilpailukyky- ja työllisyysohjelmat (EAKR) sisältävät yritysten kehittämistoimia, jotka suuntautuvat kaupunkialueiden lisäksi pääsääntöisesti maaseudun mikroyrityksiä suurempiin yrityksiin, kasvuyrityksiin sekä muihin kuin maataloustuotteiden ensiasiaan jalostajiin.

Maaseutuohjelmasta voidaan rahoittaa ensisijaisesti maatila- ja luontomatkailua sekä maaseudulla toimivia matkailualan mikroyrityksiä ja niiden kehittämistoimia. Vastaavasti EAKR rahoittaa tätä suurempia matkailualan yrityksiä sekä matkailukeskuksia. Elinkeinokalatalouden rahasto (EKTR) rahoittaa kalastusmatkailua vain niiden hakemusten osalta, jotka käsitellään paikallisissa toimintaryhmissä (Leader toimintatapa), joka toimii myös elinkeinokalatalouden ohjelmassa määriteltynä paikallisena toimintaryhmänä.

Uusiutuvan bioenergian käytön lisääminen kuuluu kaikkien ohjelmien tavoitteisiin. Bioenergian ja muiden alueellisten toimialakohtaisten hankkeiden yhteydessä Euroopan aluekehitysrahaston toimenpiteet täydentävät maaseutuohjelman toimia mm. paikalliseen hajautettuun energiantuotantoon tarkoitettuja yksiköitä suurempien energiantuotantoyksiköiden perustamisessa, laajoissa teknologiahankkeissa sekä laajojen toimintaohjelmien valmistelussa.

EAKR-ohjelmien toimet kohdistuvat myös maaseudun palveluiden kehittämiseen, kun kyseessä ovat laajat ympäristö- ja infrastruktuuritoimet, telemaattisia yhteyksiä, teitä ja muuta saavutettavuutta parantavat toimet sekä peruspalvelut kuten jätteiden käsittely ja vesihuolto. ESR-ohjelmaan sisältyy merkittävä panostus koulutuksen rahoittamiseen ja erityisesti myös maaseudun yrittäjien (mukaan lukien ikääntyvät viljelijät) työssä jaksamisen ja työkyvyn säilyttämiseen.

Kansallisena tavoitteena on pienten ja mikroyritysten rahoituksessa tahattomien väliinputojien välttäminen. Alueelliset haasteet sekä muiden rahastojen alueelliset ohjelmat ja niiden painotukset vaihtelevat myös huomattavasti, minkä vuoksi ei ole syytä esittää jyrkkiä ja ehdottomia työnjaon periaatteita koko maan tasolla. Lukuun ottamatta maaseuturahastoa, rahastojen alueellisissa ohjelmissa ei ole osoitettu maaseudun kehittämistoimiin omaa toimintalinjaa ja myös niissä todetaan, että alueellisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää erityistä panostusta rahoituksen koordinointiin. Työnjakoon liittyviä asioita seurataan ja tarvittaessa tarkennetaan ohjelmakauden aikana.

Maaseudun mikroyritysten rahoituksen työnjaon periaatteet

Rahastosäännösten periaatteiden mukaisesti ohjelmissa tulee määrittää aluekehitysrahaston ja maaseuturahaston toimenpiteiden välinen työnjako päällekkäisyyksien välttämiseksi ja rahoitusjärjestelmän toimivuuden varmistamiseksi. Työnjakoon liittyviä asioita on seurattava ja tarvittaessa tarkennettava koko ohjelmakauden 2007-2013 ajan.

Jyrkkiä ja ehdottomia työnjaon periaatteita ei tule esittää, jotta vältetään väliinputajat rahoitustoimissa. Työnjaossa ja sitä koskevissa periaatteissa pitää olla myös joustoa paikallisten olosuhteiden, erityispiirteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Itä- ja Pohjois-Suomessa maaseudun kehittämisen haasteet ovat suurimmat, mutta toisaalta myös rakennerahastojen varoja on tällä runsaammin käytettävissä maaseutualueilla tapahtuvaan kehittämistyöhön. Tämän vuoksi työnjaossa tulee noudattaa kansallisten linjausten puitteissa suurempaa joustavuutta. Työnjakoon liittyviä asioita on seurattava ja tarvittaessa tarkennettava ohjelmakauden aikana.

Eri rahastojen (EMR, EAKR, ESR) rahoituksen kohdentaminen poissulkevasti taajama- tai maaseutualuejaolla ei ole tarkoituksenmukaista. Puhdas alueluokittelu tuotaisi ei-toivottuja väliinpuotoajia. Ydin- ja harvaan asuttujen maaseutualueiden yritysrahoitus on maaseutuohjelman yritysrahoituksen määrästä vähintään 80 %.

Rahoituksen kriteerit, toimialat ja painopisteet alueellisesti (TE-keskus)

Kuluvan ohjelmakauden ohjelmissa (mukaan lukien alueelliset ohjelmat) tulee määritellä nykyistä tarkemmin rahoituksen kriteerit ja painopisteet sekä niiden toteutumista on seurattava vuosittain. Rahoituksen luontaisiin käytännön työnjako maaseutuohjelman osalta TE-keskuksen tasolla olisi EU:n maaseudun kehittämistä koskevien yhteisön strategisten suuntaviivojen mukaiset painopistealat. Näitä ovat esimerkiksi: puu-, elintarvike-, matkailu-, bioenergia- ja hoiva-ala, maataloustuotteiden jalostus ja markkinointi sekä muu palvelutoiminta maaseutuyrityksille. On kuitenkin huomattava, että myös muillakin toimialoilla on Suomessa ollut hyvin suuri merkitys maaseudun yritystoiminnan kehittämisen näkökulmasta (esim. metalliala ja elektroniikka sekä muu teollinen yritystoiminta) ja tämä on huomioitava työnjakoon liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi tässä yhteydessä on huomioitava alueellisten vahvuuksien ja ominaispiirteiden pohjalta laadittujen alueohjelmien painotukset.

Tiukka toimialakohtainen tai yritysten sijaintiin (esim. maaseututyypeittäin) perustuva varojen jako eri rahastojen kesken aiheuttaa vääjäämättä väliinpuotoajia, koska erityisesti Etelä- ja Länsi-Suomen EAKR-rahoitus on maaseutualueilla hyvin rajoitettua ja rahoituksen valintakriteereitä ja -käytäntöjä on vaikea saada täysin yhtenäistettyä. Tämän lisäksi maatalotalouden yhteydessä tulee edelleen voida edistää muun yritystoiminnan harjoittamista toimialarajoituksetta.

Edellä esitetyt työnjaon periaatteet eivät kuitenkaan voi olla jyrkkärajaisia ja ehdottomia, koska ne voivat jälleen tuottaa rahoitukseen väliinpuotoajia ja tarpeetonta revii-riajattelua TE-keskusten eri osastojen tasolla. Sen sijaan työnjaossa ja rahoitusperiaatteissa voidaan valtakunnallisen työnjaon puitteissa joustaa paikallisten olosuhteiden ja tavoitteiden mukaisesti sekä hallinnonaloittain käytettävissä olevien resurssien mukaan.

Edellä kuvattujen toimialoittaisten päälinjausten lisäksi on suuralueittain (Itä-, Pohjois-, Länsi- ja Etelä-Suomi) sovittu seuraavista muiden rahastojen painotuksista, jotka tukevat myös maaseuturahaston toimia:

Tukikohteiden mahdollinen päällekkäinen rahoitus tulee välttää käsittelemällä yritysrahoitushakemukset TE-keskuksiin tätä tarkoitusta varten perustetuissa osastojen yhteisissä yritystukien arviointiryhmissä. Lisäksi nykyistä arviointiprosessia tulee muuttaa siten, että hakemusten arviointi tapahtuu ennen yritystukihakemusten varsinaista päätökseen johtavaa käsittelyä. Tämän menettelyn yhteydessä valitaan yritystukihakemuksen valmistelija ja kyseiseen hakemukseen parhaiten soveltuvat -rahoituslähteet. Tällöin on huomioitava myös muiden mahdollisten rahoittajien rooli (esim. Finnvera ja Tekes) yrityksen rahoitustarvetta täytettäessä. Maaseudun mikroyritysten rahoituksen yksinomaiseksi perusteeksi ei riitä pelkästään yrityksen sijainti maaseudulla, vaan rahoituksen pitää olla perusteltavissa ohjelman tavoitteiden mukaisesti sekä elinkeino- ja pk-yrityspoliittisista ja kilpailunäkökohdista käsin.

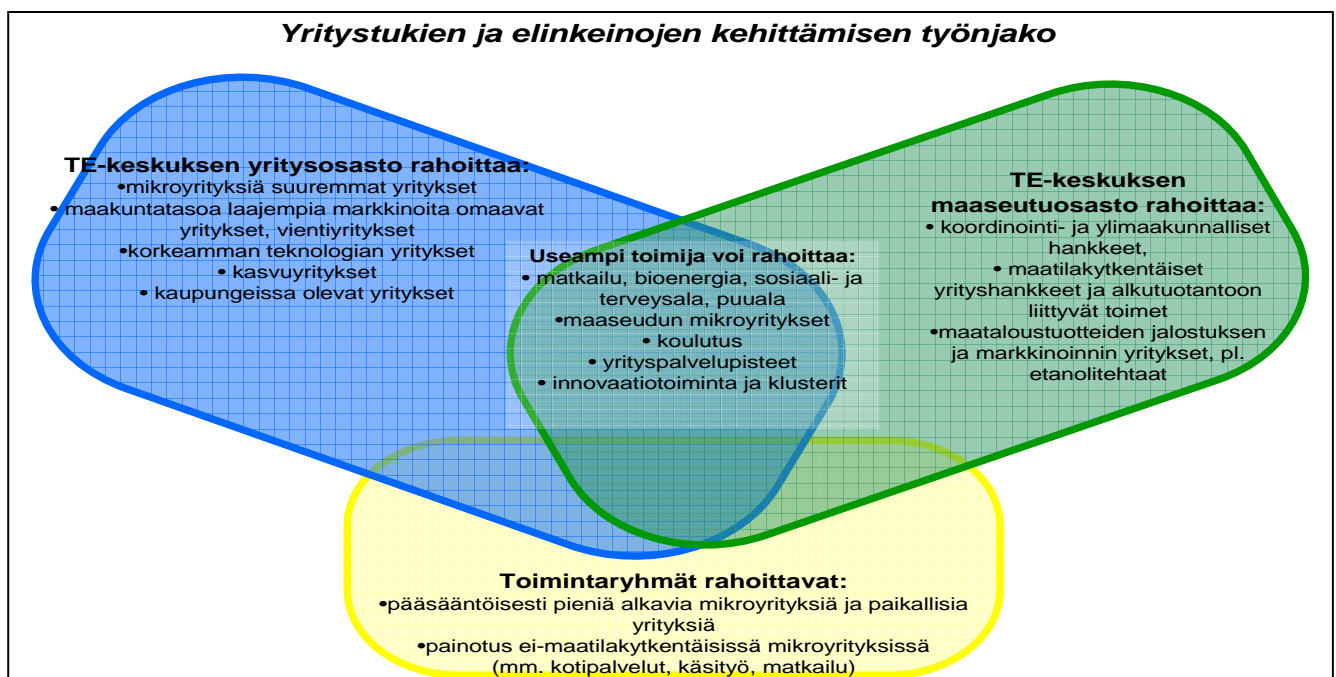
Maaseuturahaston rahoituksen painopisteenä ovat maa- ja metsätalouden tuotantoketjuun kuuluvat yritykset, uusiutuviin luonnonvaroihin liittyvät yritykset, maaseudun alle 10 henkeä työllistävät matkailuyritykset sekä maaseudun palveluyritykset.

Paikalliset toimintaryhmät (Leader- toimintaryhmät) voivat osoittaa osan rahoituskehiksestään mikroyritysten rahoitukseen. Tällöin tulevat kyseeseen lähinnä toimintaansa aloittavat pienet mikroyritykset. Yrityksen rahoituskelpoisuuden arvioinnissa tulee käyttää alueellista asiantuntija-apua ennen kuin esitys tuodaan TE-keskuksen yritystukikäsitteilyyn. Toimintaryhmien yrityshankkeiden valintaa koskevat siis aivan samat valintakriteerit ja menettelytavat kuin muissakin yrityshankkeissa.

Toimintaryhmien kautta ei tule enää hyväksyä rahoitettavaksi yrityksiä, joiden yrityshistoriaa on jo aiemmin kirjattu TE-keskuksen osastoille. Toimintaryhmien paikallisella lähestymistavalla tulee tukea lähinnä yritysympäristön kehittämisen, markkinoinnin edistämisen, verkostojen rakentamisen ja yritysyhteistyön luomista. Yrityksiin kohdistuvan toiminnan tulee muutoinkin kohdistua pääsääntöisesti vain pieniin aloittaviin mikroyrityksiin.

Koska paikallisilla toimintaryhmillä ei ole tukea hakevan yrityksen rahoitus- ja taustatietoja kattavasti käytettävissään yrityshakemukset tulee käsitellä hakemusvaiheessa TE-keskuksen asianomaisessa yrityshakemusten arviointiryhmässä

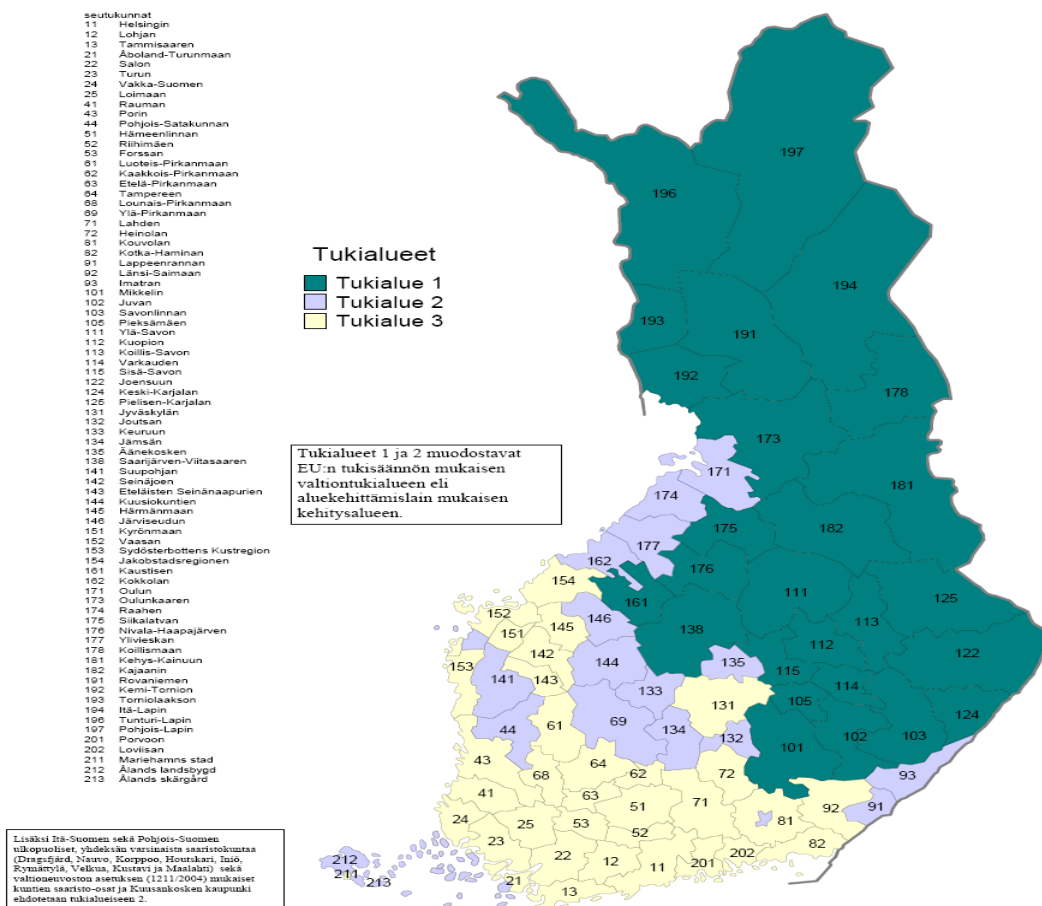
Eri rahastojen toimenpiteiden työnjako- ja yhteensovittamisprosessi luo mahdollisuuden saada aikaan monipuolisen, dynaamisen ja toimenpidevalikoimaltaan runsaan välineistön maaseudun yritystoiminnan vahvistamiseen. Sitä ei tule nähdä ministeriöiden ja TE-keskusten osastojen toimintakenttien hallinnollisena rajankäyntinä. Toiminnan tavoite on monipuolisen yritystoiminnan kehittäminen, ei hallinnollinen rajainkäynti työnjakokäytännöistä. Työryhmän esitys TE-keskuksen ja toimintaryhmien välisestä karkeasta työnjaosta on kuvattu alla kaavioissa 2.

Kaavio 2. TE-keskuksen osastojen ja toimintaryhmien välinen työnjako

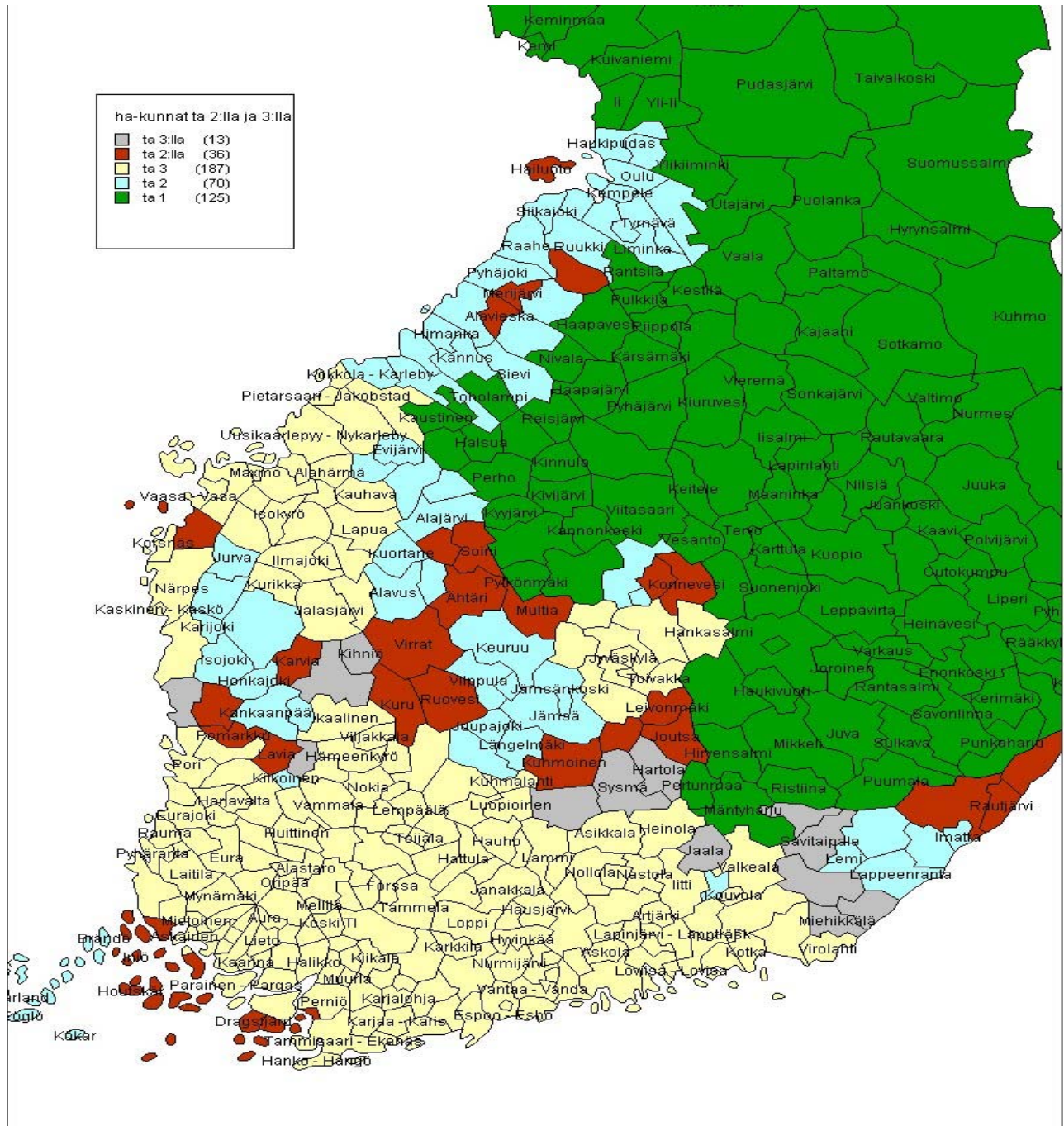
Tukitasot

Maaseutuohjelman ja EAKR -ohjelman rahoittamassa yritystuessa noudatettaisiin yhtenäisiä enimmäistukitasoja yleisten valtiontukisääntöjen mukaisesti. Tukitasot ovat mikroyritysten osalta virkamiesvalmistelussa suunniteltu yhtenäistettäväksi maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain (1443/2006) ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain välillä. Mikroyritysten investointien rahoituksen enimmäistukitaso olisi 1-tukialueella (Itä- ja Pohjois-Suomessa) enintään 35 % ja 2 - tukialueella 25 % tukikelpoisista kustannuksista. Valtiontukikartan notifiointin yhteydessä 2-tukialueen enimmäistukitasoksi on kuitenkin hyväksytty 35 %:ia, joten jonkin kansallisen erityislanteen sitä vaatiessa käyttöön voidaan ottaa notifiointin sallima korkeampi tukitaso. Edellä mainitut tukialueet 1 ja 2 muodostavat aluekehityslain tarkoittaman aluetukikartan kehitysalueen, jonka on oltava myös komission hyväksymä (komission päätös 20.12.2006, valtiontuki N 359/2006). Aluetukikartan kehitysalueen kattaman alueen väestöpeitto on 33 % koko Suomen väestöstä. Varsinaisen kehitysalueen ulkopuolella 3-tukialueella investointituen enimmäistukitaso on voimassa olevan PK-säännön (komission asetus 70/2001) mukaisesti pienille yrityksille 15 %. **(Kartta 2.)**

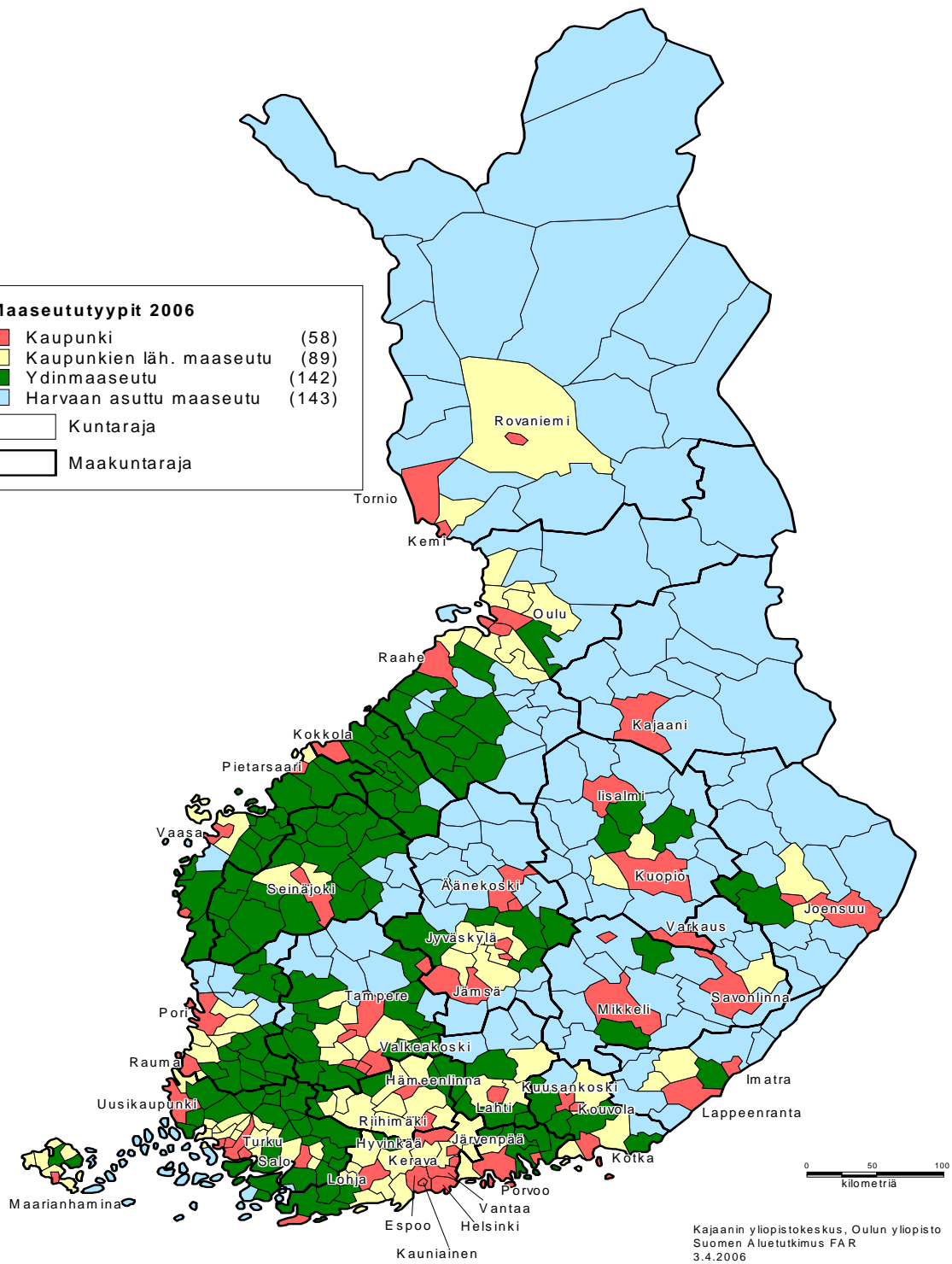
Kartta 2. EU:n alueellisen valtiontukisäännön mukainen valtiontukialue Suomessa vuosina 2007-2013

Tukitasojen soveltamisen osalta poikkeuksen muodostaisivat tukialuekartan mukaiset 2-tukialueen (33 kuntaa) ja 3-tukialueen (13 kuntaa) harvaan asutut maaseudun kolmijaon mukaisesti määritellyt maaseutualueet. Yhteisesti KTM:n ja MMM:n välillä virkamiesvalmistelussa suunnitellun mukaisesti 2-tukialueen harvaan asutulla maaseudulla mikroyritysten investointituen enimmäistukitaso olisi 35 %:ia ja 3-tukialueella vastaavasti 30 %:ia. (Kartta 3 ja Kartta 4)

Kartta 3. Maaseudun harvaan asuttujen alueiden mukaisesti suunniteltu poikkeus tukialueilla 2 ja 3. (Tukialueella 2 sijaitsevat kunnat punaisella värillä ja tukialueen 3 kunnat harmaalla värillä).

Maaseututyypit 2006	
■	Kaupunki (58)
■	Kaupunkien läh. maaseutu (89)
■	Ydinmaaseutu (142)
■	Harvaan asuttu maaseutu (143)
	Kuntaraja
	Maakuntaraja

Kartta 4. Suomen maaseututyypit 2006

Yritysrahoituksessa otetaan tarvittaessa käyttöön de minimis -ehtoinen yritysrahoitus. Tätä vähämerkityksellisen tuen enimmäismäärää on nostettu uudella komission de-minimis asetuksella (Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen, EY N:o 1998/2006). Tuen määrä voi olla yhtä yritystä kohti kuluvalle ohjelmakaudella enintään 200 000 euroa kunkin kolmen verovuoden yhtenäisen tarkasteluajanjakson aikana. Lisäksi de-minimis rahoitusta voidaan nykyisin kohdentaa myös maataloustuotteiden jalostukseen ja markkinointiin (perustamissopimuksen liitteen I mukaiset tuotteet eli nk. Annex I tuotteet) tähän uuteen de-minimis ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalueeseen tehdyn muutoksen johdosta. Annex-I toiminnan rahoittaminen de-minimis tuella ei ollut mahdollista rahoituskaudella 2000 – 2006.

Maatalouden ja maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin osalta (perustamissopimuksen 36 artiklan soveltamisalaan kuuluvat toimenpiteet) toimenpiteet hyväksytään osana Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman perustamissopimuksen 36 artiklan soveltamisalan ulkopuolisten osarahoitettavien toimenpiteiden osalta on kuitenkin noudatettava normaalia valtiontukien hyväksymisprosessia. Tukitaso voisi maaseutuasetuksen mukaisesti olla enintään 40 %. Myös alueellisen valtiontukien- ja PK- ryhmäpoikkeusasetukset sallivat tämän saman enimmäistuen annex-1 yrityksille.

Käytännön rahoitustoiminnassa sovellettavan tukitason tulee kuitenkin olla tätä 40 %:n enimmäistukitasoa alempi valtiontukikartan mukainen tukitaso. TE-keskuksen maaseutuosasto voi muutoinkin käyttää mikroyritysten tuessa esim. kaupunkien läheisellä maaseudulla ja kaupunkialueilla enimmäistukitasoa alhaisempaa tukitasoa. Tukitasojen osalta sovelletaan yleisesti valtiontukikartan edellyttämiä tukitasoja kaikilla toimialoilla.

Mikroyritysten tukitasojen yhdenmukaistaminen parantaa TE-keskuksen mahdollisuutta kohdentaa tukia alueellisen tarpeen ja kehittämisohjelman strategian mukaisesti ilman, että sitä määrittävät alueen tai eri rahastojen rahoituskehyykset ja/tai tiukat aluerajaukset.

Maaseudun mikroyritysten yritysrahoituksessa toteutettava tukitasojen yhtenäistäminen KTM:n ja MMM:n rahoitusmuotojen kesken parantaa ja kehittää TE-keskusten sisäistä yhteistyötä sekä selkeyttää järjestelmää tuen saajien näkökulmasta. Rahoitusehtojen yhtenäistämisen ja yhteensovittamisen tulisi kohdistua tukitasojen lisäksi rahoituksen - ehtoihin ja käytäntöihin mahdollisimman laajasti. Yhteensovittamista tulee tehdä tiiviinä hallinnonalojen välisenä yhteistyönä osana maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain - nojalla annettavien valtioneuvoston asetusten valmistelussa. Valtioneuvoston asetuksissa määritellään yksityiskohtaisemmin tukea hakevaa yritystä koskevat edellytykset.

Maa- ja metsätalousministeriön mikroyrityksiä ja maataloustuotteiden jalostusta ja markkinointia harjoittavia PK-yrityksiä varten suunnitellut tukitasot on kuvattu alla taulukossa 4. Kauppa- ja teollisuusministeriön investointitukien suunnitellut vastaavat tukitasot on kuvattu taulukossa 5.

Taulukko 4. Maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain (1443/2006) mukaisesti myönnettävien yritystukien suunnitellut tukitasot investointituen osalta (MMM).

INVESTOINTITUKI Alue	Annex-1 keskisuuri yritys	Annex-1 pieni ja mikroyritys	Muut mikroyritykset	Harvan asutun maaseudun poikkeus mikroyrityksillä
Tukialue 1 Aluekehityslain mukainen kehitysalue	25 %	35 %	35 % de-minimis	—
Tukialue 2 Aluekehityslain mukainen kehitysalue	15 %	25 %	25 % de-minimis	35 % de-minimis
Tukialue 3 Kehitysalueen ulkopuolinen alue	10 %	20 %	20 % de-minimis	30 % de-minimis

Mikroyritysten osalta maa- ja metsätalousministeriön hallinnoimassa järjestelmässä sovellettaisiin yllä olevan taulukon mukaisia mikroyritysten tukitasoja. Rahoitustuet mikroyritykselle myönnettäisiin de-minimis tukena, lukuun ottamatta maataloustuotteiden ensiasteen jalostusta ja markkinointia harjoittavia yrityksiä.

Taulukko 5. Valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (1336/2006) mukaisesti myönnettävien yritystukien suunnitellut tukitasot investointituen osalta (KTM)

KANSALLISET TUKIALUEET	SUURI YRITYS	KESKISUURI YRITYS	PIENI YRITYS	MIKROYRITYS
I TUKIALUE				
Enimmäisprosenttiosuus	15	25	35	35
II TUKIALUE				
Enimmäisprosenttiosuus	10	15	25	25
III TUKIALUE				
Enimmäisprosenttiosuus	-	7,5	15	20

Mikroyritysten osalta kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnoimassa järjestelmässä sovellettaisiin yllä olevan taulukon mukaisia mikroyritysten tukitasoja. Virkamiesvalmistelussa suunnitellun mukaisesti yritystuen myöntämiseen liittyvän arvioinnin kohdistuessa mikroyritykseen käytettäisiin 3-tukialueella enimmäistukitasona 20 %:n tukitasoa. Tällöin tuki

mikroyritykselle myönnettäisiin de-minimis tukena, koska voimassaoleva PK-valtiontukisääntö mahdollistaa vain 15 %:n tukitason.

Kauppa- ja teollisuusministeriö on soveltanut investointien tukemisessa aiemmalla ohjelmakaudella yritystukipolitiikassaan enimmäistukitasoja alhaisempia ns. ohjeellisia tukitasoja. Nyt kuluvaan ohjelmakautteen liittyen on virkamiesvalmistelun pohjalta esitetty, että kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnon alalla sovellettaisiin edellä esitettyjä enimmäistukitasoja pääsääntöisesti kun kysymyksessä on mikroyritys.

Rahoitusprosessi ja siihen liittyvät menettelyt TE-keskuksissa

Maaseudun mikroyritysten rahoitusta yhtenäistettäessä saattaa ongelmaksi muodostua se, että yritystukien haku-, päätös- ja maksatusprosessit sekä siihen liittyvät tietojärjestelmät ovat TE-keskuksessa osastoittain erilliset ja toisistaan poikkeavat. Tulevaisuudessa tulee pyrkiä siihen, että yritystukiprosessit yhtenäistetään TE-keskuksissa esimerkiksi seuraavilta osin:

- Yksi ja yhteinen hakulomake liitteineen sekä yritystukilain että maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukaiseen rahoitukseen
- Hakija jättää hakemuksen TE-keskukseen, ei ensisijaisesti sen tietylle osastolle
- Jouston ja horisontaalisuuden lisääminen siten, että hakemuksia voidaan käsitellä "ristiin" yli osastorajojen
- Rahoituspäätösten vieminen yhteiseen formaattiin (yhteinen lomakepohja)
- Maksatushakemusten ja -päätösten yhtenäistäminen/yhteinen lomakeisto
- Esitteiden ja muun informaation ja ohjeistuksen yhdistäminen ja/tai yhtenäistäminen
- Tietojärjestelmien integrointi tarpeiden/mahdollisuuksien mukaan
- Asko-järjestelmän kattava käyttöönotto ja yhteinen jatkokehitys yritys- ja maaseutu-osastojen kesken, ja
- Osastorajan tietoinen ja tavoitteellinen madaltaminen ja yhteistyön lisääminen kaikessa yritysrahoitukseen ja yritysten kehittämiseen liittyvässä toiminnassa.
- toimialaosaamisen kehittäminen ja koulutuksen ulottaminen osastorajan yli
- yhteisen diaarin kehittäminen
- laatupalautekyselyn yhdenmukaistaminen

Yrityskoko ja eräät toimialakysymykset

EAKR -osarahoitteista, KTM:n yritystukilain (1068/2000) mukaista yritystukea myönnettiin menneellä rahoituskaudella (2000–2006) muille kuin maatilakäytäntöisille yrityksille tai maataloudeksi määriteltävää toimintaa harjoittaville yrityksille. Rajaus koski myös maataloutta palvelevaa urakointia ja puutarhataloutta. Rahoitusta kohdistui merkittävästi mm. metalli-, elektroniikka- ja palvelualan yrityksille, jotka suuntautuvat kasvuun ja vientiin.

KTM:n yritystukilain mukaisesta kokonaisrahoituksesta noin 18 % kohdistui menneellä ohjelmakaudella (ajanjaksolla 2000 - 2004) alle 10 hengen mikroyrityksiin, joista suurin osa oli alle 5 hengen yrityksiä. Mikroyrityksille myönnetyn tuen määrästä suuntautui maaseudulle noin 60 % eli lähes 2/3.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnoima yritystuki kohdistui menneellä rahoituskaudella pääasiassa maatilalla sijaitseviin, yrittäjäperheen ja enintään 3 vierasta työntekijää työllistäviin yrityksiin ja muihin maaseudun enintään viiden hengen yrityksiin, joilla oli tuotantoon tai palveluihin liittyvä sopimus maatalojen kanssa (ns. ketjuyritykset). Leader+ ohjelmasta toimintaryhmät kykenivät rahoittamaan enintään 5 henkilötyövuotta työllistäviä yrityksiä, joilla ei ollut maatilakytettä.

Pääosa vanhan ohjelmakauden (2000-2006) rahoituksesta kohdistui urakointitoimintaan sekä metallialan ja puualan yrityksille. Myös hevosala, maaseutumatkailu tai muu elintarvikkeisiin ja luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuva yritystoiminta olivat alueellisia painopisteitä. Maatiloilla harjoitettiin yritystoimintaa lähes kaikilla toimialoilla.

Maataloudelle palveluja tuottavat yritykset sekä urakointi ja maatalouden yhteydessä toimiva pienimuotoinen peltobioenergiayrittäjäyys jäivät lähes kokonaan rahoituksen ulkopuolelle. Aiemmin tuettavien yritysten yrityskorajaus (3/5 htv) esti mm. nopeasti yli 5 henkeä työllistävien maaseudulla toimivien hoivapalvelualan yritysten rahoituksen. Näiden yritysten osalta toimintaa ohjaava sosiaali- ja terveystieteiden ohjeistama hoivapalvelukerrosvaatimus (hoitopaikat x 0,50 = hoitohenkilökunnan määrä) yhtäältä ja yleiset yksikkökokoon sidotut kannattavuusedellytykset toisaalta kasvattivat yrityskoon yli maaseuturahoituksen työllistävyysrajojen ja tekivät alasta käytännössä väliinputoajan.

Maaseudun urakointitoiminta ja siihen rinnastettava paikallinen palveluyrittäjäyys rahoitetaan tulevalla ohjelmakaudella lähtökohtaisesti maaseutuohjelmasta, siten kuin maa- ja metsätalousministeriössä katsotaan näiden rahoittaminen tarkoituksenmukaiseksi maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain nojalla tapahtuvassa valtioneuvoston asetuksen valmistelussa.

Maaseudun hoivapalveluyritykset

Maaseudun hoivapalveluyritysten rahoittaminen on kuluvalle ohjelmakaudella mahdollista alle 10 henkilöä työllistävien yritysten osalta myös maaseutuohjelmassa. Maaseutuasetuksen mukaisesti voidaan rahoittaa sekä maatilakytettäisiä maatalousyrityksiä että muita maaseudun mikroyrityksiä. Tätä suurempien hoiva-alan yritysten rahoitus tulisi hoitaa valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseen annetun lain mukaisilla rahoitusmuodoilla.

Yrityskoosta ja hallinnonalasta riippumatta myös hoivapalveluyritysten kohdalla on aina selvitettävä rahoituksen kilpailua vääristävät vaikutukset. Rahoitusta ei saa suunnata ylikapasiteetin synnyttämiseen tai siten, että yritysten välinen kilpailutilanne vääristyy. Kilpailutilanteen ja markkinoiden arvioinnissa on hyödynnettävä myös kauppa- ja teollisuusministeriön toimialajärjestelmää ja toimialapäällikön näkemyksiä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain (1443/2006) ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseen annetun lain (1336/2006) mukaisia tukipäätöksiä tehtäessä ja tukikelpoisuutta arvioitaessa.

Maatalojen yhteydessä tapahtuva yritystoiminta on kuluvalle ohjelmakaudella lähtökohtaisesti maaseutuohjelman mukaisen rahoituksen piirissä toimialasta riippumatta. - Yritystoiminnan rahoittamis- ja kehittämistyön yhteydessä tulee hyödyntää horisontaalisesti myös TE-keskusten yritysosastojen asiantuntemusta, erityisesti maataloustuotteiden jalostusta ja markkinointia harjoittavien PK-yritysten osalta. Maatilalla tapahtuvaan

yritystoimintaan tulisi myöntää tukea valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain nojalla samoin edellytyksin kuin muuhunkin yritystoimintaan, eikä lokeroida tätä erilliskysymykseksi. Tämä asia tulee nähdä osana maaseudun yritystoiminnan kokonaisuutta samalla tavoin kuin yritystoiminta, jolla ei ole välitöntä kytkentää maatalouteen.

On erityisen tärkeää, että TE-keskuksissa tarkastellaan maaseudun yritystoimintaa kokonaisuutena siten, että mikään toimiala ei jää lähtökohtaisesti väliinputoajaksi. Yrityksiä ei pidä kategorisoida ensisijaisesti TE-keskuksen maaseutuosaston tai yritysosaston asiakkaiksi, vaan kyse on TE-keskuksen asiakkaista - tämä on maaseudun mikroyritysten yritystoiminnan kehittämisen kannalta ainoa järkevä lähtökohta.

Maataloustuotteiden ensiasteen jalostus

Yritystukilain kautta tuettiin menneellä ohjelmakaudella kansallisista määrärahoista maataloudeksi luettavaa elintarvikkeiden ensimmäisen asteen jalostusta ja markkinointia (Rooman sopimuksen liitteen 1 mukaiset tuotteet) silloin, kun yritys ei sijainnut maatilalla (valtioneuvoston asetus investointituesta ja kehittämistuesta maataloustuotteiden jalostukseen ja markkinointiin 1200/2000). KTM varasi tukeen vuotuisen kansallisen määrärahan, jonka puitteissa TE-keskusten yritysosastot tekivät päätöksiä. Suurin osa rahoituksesta kohdistui mikroyritysten investointi- ja kehittämishankkeisiin. Muilta osin Annex I –jalostajien hankkeita tuettiin MMM:n rahoitusjärjestelmän puitteissa.

Neuvoston maaseutuasetuksen (1698/2005) mukaisesti maaseutuohjelman linjaan 1 sisältyvä maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin tuki otetaan käyttöön maaseutuohjelman osana. Tällöin kauppa- ja teollisuusministeriö luopuu vastaavasti maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin tukiohjelmasta. Suuret yritykset (yli 250 henkilöä työllistävät) rajataan kuitenkin maaseutuohjelman mukaisen yritystuen ulkopuolelle, vaikka niiden tukeminen olisi yhteisöläinsäädännön mukaisesti täysin mahdollista. Tukijärjestelmä on osa kuluvan rahoituskauden 2007 - 2013 maaseutuohjelmaa ja tätä vastaavat kohdat on liitetty maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annettuun lakiin ja myöhemmin kevään 2007 aikana lain nojalla annettavan valtioneuvoston asetukseen yritystoiminnan tukemisesta. Tukipäätökset jalostuksen ja markkinoinnin yritystukihakemuksista tehdään TE-keskuksen maaseutuosastolla. TE-keskusten sisäisellä yhteistyöllä ja tehtävänjaolla tulee huolehtia siitä, että pienten ja keskisuurten yritysten rahoituspäätösten valmistelu tapahtuu samalla asiantuntemuksella kuin muidenkin vastaavan kokoisten yritysten tukipäätösten.

Bioenergia

Peltobioenergian tuotantoa ja bioenergian pienimittakaavaista yrittäjyyttä voidaan tukea maaseutuohjelman toimintalinjan 1 kahdessa erillisessä toimenpidekokonaisuudessa. Maatilalla tapahtuvaa peltobiomassoihin tai puuraaka-aineeseen perustuvaa energian tuotantoa tuetaan maa- ja metsätalouden tukijärjestelmien puitteissa. Lämpöenergiayrittäjyys tai muu bioenergiaan liittyvä yrittäjyys alle 10 hengen yrityksessä, maatalouden yhteydessä tai siihen liittymättä, tuetaan maaseutuohjelman ja maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain nojalla.

Bioenergiasektorin kehittämistoimien valtakunnallisen koordinoinnin järjestämiseksi - laaditaan maaseutuohjelman puitteissa koko ohjelmakauden kattava valtakunnallinen koordinaatiohanke bioenergia-alalle.

Bioenergian tuotantoon ja käyttöön liittyvät mittakaavaltaan suuremmat yritysten ja yhteisöjen investoinnit sekä laajat kokeilu- ja kehittämishankkeet voivat hakea rahoitusta KTM:n hallinnoiman energiatukijärjestelmän puitteissa kansallisesti sekä EAKR -osarahoitteisina hankkeina alueellisesti.

KTM:n sekä MMM:n kesken varmistetaan bioenergia-alan yritysten rahoituksen järkevä työnjako, johon ei jää väliinpuotoajia tai katvealueita. Koska ala on voimakkaassa muutos- ja kehitystilassa rahoitusperiaatteiden toimivuutta tulee tarkastella ja tarvittaessa tarkistaa koko rahoituskauden 2007-2013 ajan.

EU:n asettama uusiutuvan energian käytön osuus kaikesta energiasta nostetaan 20 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Uusiutuvan energian tavoite on EU:n keskiarvo. Tavoitteen mukaiset yksittäisten maiden osuudet sovitaan myöhemmin. Suomen osuuden arvioidaan asettuvan 30 - 40 %:n välille, mahdollisesti jopa yli 40 %:ia.

Uusiutuvan energian tutkimusta, tuotekehitystä ja käyttöönottoa tuetaan yhteiskunnallisesti uusien yhteisötavoitteiden edellyttämällä tavalla. Kuluvan rahoituskauden aikana on rahoitusehtoja tarkistettava yhteisön tämän asian edistämisen vuoksi tarkistamien valtioneuvoston linjausten mukaisiksi.

Seudulliset yrityspalvelut

Nykyisen hallituksen ohjelmaan on kirjattu tavoite 50 seudullisen yrityspalvelupisteen muodostamisesta. Tarkoituksena on selkeyttää aloittaville ja pienille yrityksille suunnattujen yritysneuvontapalveluiden tarjontaa ja luoda edellytykset erikoistumisen kautta palvelujen laadun parantamiselle. Seudullisten yrityspalvelupisteiden toiminta rakentuu kuntien seutukunnallisten kehittämissyksiköiden, TE-keskusten, työvoimatoimistojen, ProAgrarian, uusyrityskeskusten ja muiden neuvontaorganisaatioiden ja yksityisten yrityspalveluyritysten palvelutarjonnan ja yhteistyön varaan. Erityisesti maaseudulla seudullinen yhteistyö on usein ainut keino turvata yritysneuvonnan peruspalvelujen ja tuotteistettujen asiantuntijapalvelujen saatavuus.

Yritys-Suomi uudistusta koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen (18.5.2006) tavoitteiden mukaisesti seudulliset yrityspalvelut muodostavat asiakkaille väylän, jonka kautta on mahdollista tavoittaa useiden eri asiantuntijoiden palveluja sekä saada tietoa alueella toimivista yritystoiminnan kehittämishankkeista niiden taustatahoista riippumatta. Maaseudun mikroyritysten toiminta muodostuu monesti useista eri toiminnoista, mistä johtuen myös toiminnan kehittäminen vaatii monenlaisen osaamisen ja tiedon uudenlaista yhdistämistä. Seudullisiin yrityspalvelupisteisiin kootaan osaamista paikallisen yritystoiminnan kehittämistarpeista ja seudullisesti asetetuista tavoitteista lähtien.

Yrityspalveluiden välittäminen tulee toteuttaa jatkossa mahdollisimman laajasti Yritys-Suomi uudistukseen liittyvän valtioneuvoston periaatepäätöksen toimintamallin mukaisesti. Eri toimijoiden tulee tulevaisuudessa liittyä seudulliset yrityspalvelut kattavaan alueelliseen yhteistyösopimukseen tai toimia sen kautta määriteltyjen yhteisten käytäntöjen mukaisesti.

4. Yhteenvedo työryhmän (MMM 2005:4) ehdotuksista ja niiden toteutuminen

		Toteuma
N:o 1.	Maaseudun mikroyritysten näkökulmasta tulee TE-keskusten osastojen yritysrahoituksen prosesseja, hankkeiden arviointimenetelmiä ja tietojärjestelmäyhteistyötä parantaa ja yhteensovittaa edelleen. Vuonna 2005 ja 2006 panostetaan prosessien arviointiin ja parhaiden käytäntöjen käyttöön ottoon TE-keskuksissa. (KTM, MMM, TE-keskus)	Työjaollisia asioita on kehitetty TE-keskuksissa perustamalla mm. yritysrahoitusryhmiä vastaamaan yritysrahoituksesta.. Lisäksi laajempia ryhmiä on perustettu sopimus-pohjalta paikallisten toimintaryhmien mukannottamiseksi.
N:o 2.	Seuraavalle ohjelmakaudelle säädöksiä ja ohjeistusta uudistettaessa on huolehdittava, että alueviranomaisella on päätöksenteossaan riittävä valtuus harkintaan, jotta se voi osallistua täysipainoisesti alueen kehittämiseen. (KTM, MMM)	Asia on huomioitu lainsäädännön valmistelussa ja ohjelmien valmistelun ohjeistuksessa.
N:o 3.	Luodaan selkeitä ja käytännönläheisiä menettelytapoja maaseudun kehittämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (609/2000) 99 §:n mukaisen yritys- ja projektitukien yhteensovituksen toteuttamiseen TE-keskuksissa. Hankkeiden arvioinnin menetelmiä ja arviointiperusteita tulee yhtenäistää esim. kannattavan toiminnan edellytysten tai tukien kilpailuvaikutusten arvioinnissa. Samoin tulee tarkastella käytettävien tukitasojen ja muiden tukiehtojen yhteensopivuutta ja johdonmukaisuutta TE-keskuksen osastojen ja niiden rahoitusinstrumenttien välillä tavoitteena, että esimerkiksi samantyyppiseen toimintaan myönnetyn tuen tukitasot tai – ehdot eivät oleellisesti poikkeaisi toisistaan sen mukaan miltä TE-keskuksen osastolta rahoitus myönnetään. (KTM, MMM)	Yhteensovitusmenettely kuvattu useassa TE-keskuksen valmistele-massa alueellisessa maaseutuohjelmassa ja huomioidaan lainsäädännön ja ohjeiden valmistelussa. Yhteensovittamiseen liittyvä jatkuva koordinaatio ja seuranta ministeriöiden kesken sekä Te-keskuksissa..
N:o 4.	Yritysten rahoituslainsäädäntöä uudistettaessa yritystukilain ja maaseutuelinkeinojen rahoituslain rahoituksen myöntämistä koskevat edellytykset ja keskeiset yritystukia koskevat rahoitusehdot yhtenäistetään. Samalla lainsäädännön rakenne ja yleiset perusteet yhdenmukaistetaan sekä varmistetaan näiden osalta perustuslain vaatimusten täyttyminen. Tämä uudistustyö tehdään uudistettaessa säännöksiä uudelle, vuonna 2007 alkavalle ohjelmakaudelle. Maa- ja metsätalousministeriön rakentamishankkeiden yksikkökustannusmenettelyä on syytä arvioida tukitasojen määräytymisen näkökulmasta. (KTM, MMM)	Edellytyksiä yhtenäistetty, lähinnä merkittävimpien seikkojen osalta, työ jatkuu valtioneuvoston asetusten valmistelussa ja sen jälkeen käytännön toiminnan koordinaationa ja seurantana..
N:o 5.	Yritystukilain 5 §:n 2 momentin mahdollistamaa investointi- ja käynnistystuen myöntämismahdollisuutta "alueen elinkeinorakenteen kehittämisen kannalta tärkeille pienille yrityksille"	Huomioitu uuden lain valmistelussa, esimerkiksi toimialarajoitus-

	aktivoidaan, sen käyttöä seurataan ja tarvittaessa annetaan TE-keskuksille lisäohjeita. Samoin yritystukilain mukaisen kehittämistuen myöntämistä maaseudulla toimivien yritysten hankkeisiin seurataan, aktivoidaan ja tarvittaessa lisäohjeistetaan tavoitteena maaseutuyritysten kannustaminen merkittäviin toimintansa kehittämishankkeisiin. (KTM, heti)	ten väljentämisenä. Jatkuva seuranta kaudella 2007 - 2013..
N:o 6.	Eri viranomaisten lainsäädännössä käyttämät maaseudulla toimiviin yrityksiin liittyvät käsitteet ja määritelmät on yhdenmukaistettava niin, että niitä noudatetaan samansisältöisenä kaikissa yrittäjyyden tukitoimissa tulevalla ohjelmakaudella.(KTM, TM, MMM)	Yhteensovitustyötä tehty KTM:n ja MMM:n välillä uuden lainsäädännön valmistelun yhteydessä.
N:o 7.	Ohjelmakauden 2007-2013 valmistelussa kohdennetaan maaseudun mikroyritysten rahoitukseen riittävästi EU:n ja kansallisia resursseja, ottaen huomioon niiden yritysten keskeisen merkityksen maaseudun elinvoimaisuuden kehittämisessä. (KTM, MMM, SM, VM)	Rahoituksen kohdentamisessa pyritään huomioimaan kaikki mahdolliset rahoitusresurssit.
N:o 8.	Selvitetään ja linjataan ministeriöiden ja EU: rahastojen mahdollisuudet ja tehtävät maaseudulla toimivien yritysten rahoituksessa kokonaisuudessaan. Maaseutuelinkeinojen rahoituslakiin lisätään mahdollisuus tukea maaseutuasetuksen mahdollistamalla tarkoituksenmukaisella tavalla maaseudulla toimivia mikroyrityksiä ilman maatilakytkennän vaatimusta. Seuraavan ohjelmakauden valmistelussa tukikelpoinen tuensaaja määritellään käsitteellä " maaseudun mikroyritys". Valmistelutyö tehdään tiiviissä yhteistyössä KTM:n ja MMM:n kesken. (KTM, MMM)	Muutos toteutettu uuden lainsäädännön valmistelun yhteydessä, maaseutuohjelman toimintalinjassa 3 erillinen toimenpide mikroyritysten perustamiselle ja kehittämiselle.
N:o 9.	Starttirahan laajennuksen yhteydessä huomioidaan myös aloitavien maaseutuyrittäjien tarpeet. Maataloudesta luopuvat muun yritystoiminnan aloittavat yrittäjät rinnastetaan starttirahauudistuksessa muihin starttirahan saajiin. (TM)	On starttirahakokeilun puitteissa periaatteessa mahdollista. Maaseutuohjelmasta ei tueta yrittäjän omaa laskennallista palkkaa.
N:o 10.	Seurataan miten starttirahauudistus käynnistyy erityisesti suhteessa nykyiseen käynnistystukijärjestelmään sekä yhtenäistään käynnistystuen käyttö eri tukijärjestelmien välillä. Varmistetaan, että yritystoimintaa käynnistettäessä tai laajennettaessa käynnistystukeen liittyvät tukiehdot eivät heikkene. (KTM, MMM, TM, vuosina 2005-2006)	Starttirahauudistusta seurattu TM:n vaikuttavuustutkimuksella. Käynnistystukien yhteensovittamista tehty uuden lainsäädännön valmistelussa. Varmistuu valtioneuvoston asetusten voimaantullessa.
N:o 11.	Kevennetään pienten esiselvitysten hallinnollisia menettelyjä siten, että selvityksiin on TE-keskuksittain käytössä erillinen määräraha, josta yksittäisiä selvityksiä voidaan joustavasti tukea ilman erillistä hakemusta ja päätösmenettelyä (ns. piikkihanke tai palvelusetelimalli).(MMM, KTM)	Asiaa selvitetään edelleen. Tässä vaiheessa on ilmennyt, ettei voida toteuttaa suoraan tässä muodossa, koska tuki

		on maksettava tuen hakijalle hakemukseen perustuen.
N:o 12.	Edistetään bioenergiaan liittyvän yritystoiminnan aloittamista, laajentamista sekä kehittämistä. Luodaan edellytykset bioenergiatuotannon merkittävälekin laajentamiselle Suomessa. Maa- ja metsätalousministeriö ja kauppa- ja teollisuusministeriö etsivät yhdessä keinot aloittavien bioenergiayrittäjien rahoittamiseen siten, että rahoitukseen ei jää katvealueita rahoitussäädösten ristiriitaisuuden tai laitosten kapasiteetin vuoksi. (KTM, MMM)	Rahoitus uusien lakien mukaisesti mahdollista erillisen työnjaon mukaan. Jatkuva seuranta ja kehittämistarpeiden arviointi koko ohjelmakauden 2007-2013 ajan.
N:o 13.	Maaseudulla uutta työtä ja uutta yritystoimintaa tuoville hoivapalveluyrityksille tarjotaan TE-keskuksen palveluja ja rahoitustukea, riippumatta minkä osaston asiakas yritys on, lähtökohtaisesti samoin periaattein kuin mille tahansa tuotannolliselle tai palveluyritykselle. (MMM,KTM)	Lainsäädännöllisesti mahdollista, myös TE-keskusten tulosjohtamiseen liittyvässä menettelyssä painopistealueena. Hallinnonalojen välinen aktiivinen yhteistyö ja koordinointi. Organisaation toimiala-asiantuntemuksen näkemysten hyödyntäminen alan kehittämisessä..
N:o 14.	Tulevalla ohjelmakaudella (2007-2013) liitetään maaseuturahaston mukaiseen maaseudun kehittämisohjelmaan mahdollisuus tukea annex-I mikroyrityksiä maatalojen ulkopuolella. Annex-I -tuotteita jalostavien yritysten rahoituskokonaisuus valmistellaan KTM:n ja MMM:n yhteistyönä lähtökohtana rahoitusperiaatteiltaan johdonmukainen kokonaisuus.(KTM, MMM)	Toteutettu KTM:n ja MMM:n lainsäädännön uudistamisen yhteydessä..
N:o 15.	Seudullisten yrityspalveluiden perustamisella ja toiminnalla vahvistetaan paikallisen ja alueellisen yritystoiminnan kehittymistä maaseutumaisissa seutukunnissa. Tavoitteena on vähintään 50 seudullisesti järjestäytyneitä palveluntuottajien yhteenliittymää vuoteen 2007 mennessä. Neuvontapalvelujen tulee kattaa maaseudulla yrittämiseen liittyvät erityiskysymykset, ja niiden on otettava huomioon eri kehitysvaiheissa olevien yritysten erilaiset perusneuvonnan ja tuotteistettujen asiantuntijapalvelujen tarpeet. Seudullisten yrityspalveluiden verkoston valtakunnallisen kattavuuden, palvelupisteiden syntymisen ja erityisesti alkaville ja mikroyrityksille tarjottavien palveluiden saatavuuden varmistamiseksi rahoitus tulee varmistaa pysyvällä valtion budjettirahoituksella. (KTM, MMM, TM, kunnat, palveluntuottajat)	Budjettirahoitus ei toteutettu ainakaan heti ohjelmakauden alussa. Vrt. valtioneuvoston periaatepäätös Yritys-Suomi uudistuksesta. Tavoite muuttunut 60 pisteeksi ja toteutuksessa tavoiteaikataulussa.

N:o 16.	Yrittäjien aikuiskoulutustuessa tulisi ottaa käyttöön laskennallinen yrittäjän palkan alentumismalli. Koulutuksen ajan yrittäjä on tosiasiallisesti poissa työstä sekä koulutus aiheuttaa aina ylimääräisiä kuluja, jotka voidaan joutua maksamaan yksityistalouden varoista niiden ollessa vähennyskelvottomia yritystulosta. (OPM)	Ehdotus ei ole toteutunut esitetystä muodossa. Koulutustuessa edellytetään, että yrittäjän olisi kyettävä esittämään koulutuksen ajalta tapahtuva tulojen tosiasiallinen väheneminen.
N:o 17.	Osaamisen kehittämisspalvelujen tarjontaa ja hinnoittelua pyritään yhdenmukaistamaan siten, että asiakkailta on toimialasta tai yrityskoosta riippumatta mahdollisuus laadultaan yhtenäisiin palveluihin ja osaamisen kehittämisspalvelujen hinnoitteluperiaatteet ovat yhtenäiset. (MMM, KTM)	Asia etenee Yritys-Suomi uudistuksen mukaisessa aikataulussa. Nykyisistä palveluista tehdään -asiakaspalautekartoitusta ennen uudistuksen jatkoa.
N:o 18.	Julkiselle sektorille ei ole tarpeen luoda enää uusia neuvontaorganisaatioita. Nykyisten toimijoiden toimintaedellytykset tulee turvata ja keskittyä tarjonnan koordinointiin. Jatkossa tulee tarkastella julkisen sektorin mahdollisuuksia siirtyä neuvonnan tuottajan roolista enemmän neuvonnan koordinoijaksi ja rahoittajaksi.	Asia etenee Yritys-Suomi uudistuksen mukaisessa aikataulussa
N:o 19.	Yritysryhmähankkeeseen osallistuvien ja tuen piiriin kuuluvien yritysten kohderyhmää laajennetaan koskemaan maaseudun mikroyrityksiä. Yritysryhmän toimialana tulee mahdollistaa myös maataloustuotteiden ensiasteen jalostus. Yritysryhmähankkeen kehittämistoimenpiteitä on voitava kohdistaa mukana oleville yrityksille vapaammin niiden tarpeiden mukaisesti. Jatkossa tuen määrittämistä ei tule edellyttää yritysakohtaisesti tukipäätökseen. Hankkeeseen liittyminen tulee tehdä mahdolliseksi myös hankkeen aikana. Hankkeiden kilpailuttamismenettelyyn liittyviä ongelmia tulee selvittää, mikäli ne koetaan hankkeiden syntymisen esteeksi. Yritysryhmähankkeisiin tarkoitettu tuki tulisi jatkossa myöntää yritystukena. Tuen saajaa koskevia ehtoja ei ole syytä muuttaa nykyisestä. (MMM)	Osittain toteutunut, ryhmien joustavampi käsittely ei ole mahdollista lainsäädännöstä johtuen. Kilpailutusmenettelyt jos tuki ylittää 50 %:n tason.

MMM:n vuonna 2007 julkaisemat työryhmämuistiot

- 2007:1 Maatalouspolitiikan vaihtoehdot –työryhmä
Loppuraportti
ISBN 978-952-453-314-0
- 2007:2 Peltobiomassa, liikenteen biopolttonesteet ja biokaasu -jaosto
Loppuraportti
ISBN 978-952-453-315-7
- 2007:3 Patoturvallisuustyöryhmän loppuraportti
ISBN 978-952-453-317-1
- 2007:4 Rapport från arbetsgrupp för att utarbeta system för administration av landskapet Ålands stöd ur EU:s landsbygdsfond (EJFLU) för kommande programperiod
ISBN 978-952-453-318-8
- 2007:5 Geenivarojen saatavuutta ja hyötyjen jakoa koskevien Bonnin ohjeiden kansallinen toimeenpano. Taustaselvitys, Helsinki 2006
ISBN 978-952-453-319-5
- 2007:6 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten laboratoriapalvelujen rationalisointi
ISBN 987-952-453-320-1
- 2007:7 Metsäntutkimuslaitoksen maiden hallinnan siirto
ISBN 978-952-453-321-8
- 2007:8 Luonnonvarojen ja elintarviketalouden talous- ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen kehittäminen.
Selvitysmies Ilkka P. Laurilan arviot ja ehdotukset
ISBN 978-952-453-322-5
- 2007:9 Luonnonvara-alan teknologisen tutkimuksen kehittäminen
Selvitysmies Markku Järvenpään arviot ja ehdotukset
ISBN 978-952-453-323-2
- 2007:10 Pohjois-Suomen vanhojen metsien suojelun täydentäminen.
Metsähallituksen ja luontojärjestöjen ns. dialogiratkaisun jatkotoimenpiteet
ISBN 978-952-453-325-6

ISBN 978-952-453-326-3
ISSN 0781-6723